

АЗАЛИЙ ДЎСТЛИК, ЎЗАРО ИШОНЧГА АСОСЛАНГАН ЎЗБЕКИСТОН – ҲИНДИСТОН ҲАМКОРЛИГИ КЕНГ ҚАМРОВЛИ СТРАТЕГИК ШЕРИКЛИК ДАРАЖАСИГА ЧИҚДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг таклифига биноан Ҳиндистон Республикаси Бош вазири Нарендра Моди 29-30 август кунлари давлат таширфи билан мамлакатимизда бўлди.

30 август кунни Кўксарой қароргоҳида Ҳиндистон Республикаси Бош вазири Нарендра Модини тантанали қутиб олиш маросими бўлиб ўтди.

Президентимиз Шавкат Мирзиёев давлат таширфи билан мамлакатимизда бўлиб турган олий мартабали меҳмонни самимий қутиб олди. Икки мамлакатнинг давлат байроқлари кўтарилиб, мадҳиялари янгради.

Ўзбекистон ва Ҳиндистон тарихи қанчалик қадимий бўлса, халқларимиз ўртасидаги ҳамкорлик ҳам шунчалик чуқур илдишларга эга. Зеро, аждодларимиз қадимий Лавъ йўли орқали милоддан аввалги йилларда ҳам заргарлик, хунармандчилик, озиқ-овқат маҳсулотлари билан бирга билим ва тажриба алмашган. Абу Райҳон Беруний бобомиз Ҳинд заминига бориб, Ҳиндистон тарихи, маданияти, илм-фани ҳамда дини ҳақида “Китоб ул-Ҳинд” асарини ёзганидан кейин орадан қарийб минг йил ўтган бўлса-да, ушбу тарихий воқеаликка нисбатан яқин тарихдек қарашимиз боиси ҳам шунда.

Дунё мўъжизаларидан бири — бобурийлар сулоласи томонидан бунёд этилган Тоҷмаҳал, ҳиндистонликлар мулоқотида сингиб кетган туркий сўзлар ёки ўзбек жамиятида ҳинд киноларининг севиб томоша қилиниши каби яна кўплаб жиҳатлар

халқларимиз ўртасидаги алоқалар нафақат қадимий экани, балки шунга мос равишда узвий давом этиб келаётганини ҳам ифода-лайди.

Ҳа, аини тарихий боғлиқлик, тадрижий узвийлик бугун мамлакатларимиз ўртасида замонавий стратегик шериклик, иқтисодий дипломатия, инвестициявий ҳамкорлик, таълим ва маданий алоқалар ривожига мустаҳкам замин бўлмоқда.

Бу — ўзаро яқинлиқнинг бир асоси. Бу ерда асосий жиҳат, шубҳасиз, Ўзбекистоннинг янгиланган ташқи сиёсати. Бинобарин, кейинги йилларда янги Ўзбекистон дунёга очилди. Давлатлар, халқаро ташкилотлар билан дўстлик, биродарлик алоқаларини мустаҳкамлаб, ўзаро манфаатли ҳамкорликни кучайтирмоқда.

Бу эрада асосий жиҳат, шубҳасиз, Ўзбекистоннинг янгиланган ташқи сиёсати. Бинобарин, кейинги йилларда янги Ўзбекистон дунёга очилди. Давлатлар, халқаро ташкилотлар билан дўстлик, биродарлик алоқаларини мустаҳкамлаб, ўзаро манфаатли ҳамкорликни кучайтирмоқда.

Ўзаро ишончга асосланган дўстлик ва ҳамкорлик пойдевори мустаҳкам бўлади. Бу жараёнда тоғу даштлар, денгизу океанлар тўсиқ бўла олмайди. Яъни бунда масофа аҳамиятсиз. Алоқалар барқарор ривожланиб, кенгайиб бораверади.

Ўзбекистон ва Ҳиндистон ўртасидаги бугунги муносабатларга ҳудди шундай нисбат берсак, баҳоласак хато бўлмайди. Чунки кейинги йилларда давлатларимиз ўртасидаги муносабатлар янада мустаҳкамланиб бормоқда. Сиёсий, савдо-иқтисодий, саноат, ишлаб чиқариш, тиббиёт,

таълим, қишлоқ хўжалиги, ижтимоий-маданий соҳаларда тизимли алоқалар йўлга қўйилди. Мулоқотлар амалда ўз самарасини кўрсатмоқда.

Бунга Ҳиндистон Республикаси Бош вазири Нарендра Модининг мамлакатимизга давлат таширфи довомида айтилган фикрлар, илгари сурилган ташаббуслар, эришилган натижалар, имзоланган ҳужжатлар яққол мисол бўлади. Бинобарин, таширф музокаралари Ўзбекистон ва Ҳиндистоннинг стратегик шериклик муносабатларини янги — аниқ мақсадли ҳамда самарали босқичга олиб чиқишга хизмат қилади. Меҳмонни қутиб олишдан тортиб, биргаликда ўтказилган ҳар бир тадбир жараёни, ўзаро ҳурмат ва самимийликка қурилган мулоқотлар шундан далолат беради.

Жумладан, Кўксарой қароргоҳида Ўзбекистон — Ҳиндистон стратегик шериклик муносабатлари ва кўп қиррали ҳамкорлигини янада ривожлантиришнинг долзарб масалаларига бағишлаб ўтказилган олий даражадаги музокаралар аввалида Нарендра Моди давлатимиз раҳбарини Мустақиллик кўни билан табриклаб, халқимизга тинчлик, фаровонлик ва равнақ тилади.

Етакчилар давлатларимиз ўртасидаги фаол ва самарали мулоқотлар тури даражаларда давом этаётганини катта мамнуният билан қайд этди.

Ана шу фаол ва самарали ҳамкорлик эвазига товар айирбошлаш ҳажми ўтган йил якунлари бўйича илк бор 1 миллиард доллардан ошди. Сўнгги йилларда қўшма корхоналар сони етти баробар кўпайди. Икки мамлакат ўртасида ҳафтасига 14 та тўғридан тўғри парвоз амалга оширилаётгани ва ҳиндистонликлар учун 30 кунлик визасиз тартиб жорий этилгани туризм ривожига катта ҳисса қўшмоқда.

Мамлакатимизда Ҳиндистоннинг тўртинчи университети фаолият юритмоқда. Биргина шу жиҳатнинг ўзиёқ таълим соҳасидаги ҳамкорлик ривожига, қамровидан далолат беради, албатта.

Маданий-гуманитар йўналиш бўйича ҳам ҳудди шундай фикр билдириш мумкин. Аини пайтда юртимизда Лал Баҳодур Шастри номидаги Ҳинд маданияти маркази ва Махатма Ганди номидаги Ҳиндшунослик маркази самарали фаолият юритаётгани шундай дейишимизга тўла асос яратади.

Қолаверса, жамиятимизда тобора оммалашиб бораётган йоғ ва ушбу соҳадаги фаол ҳамкорлик ҳам ўзаро алоқалар ривожига муҳим ўрин тутмоқда. Ҳиндистон Республикаси Бош вазири Нарендра Моди мамлакатимизга давлат таширфининг иккинчи кўнида дастлаб Ўзбекистон йоғ федерацияси томонидан ташкил этилган махсус тадбирга таширф буюргани эса ушбу йўналишдаги ҳамкорлик аҳамиятидан далолат беради.

Мазкур таширф мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларини кенг қамровли стратегик шериклик даражасига олиб чиқишга замин яратиши нуктаи назаридан тарихий аҳамиятга эга. Бинобарин, музокараларда асосий эътибор Ўзбекистон — Ҳиндистон муносабатлари ривожини янги босқичга олиб чиқиш, барча устувор йўналишда амалий ҳамкорликни янада кенгайтиришга қаратилди.

Бу борада томонлар сиёсий мулоқот ва алмашинувларни барча даражада, жумладан, парламентлардаги дўстлик гуруҳлари, Хукуматлараро комиссия ва Ишбилармонлар кенгаши доирасида фаоллаштиришга келишиб олди. Ҳамкорликни самарали мувофиқлаштиришни таъминлаш мақсадида ташқи сиёсат идоралари раҳбарлари даражасида мувофиқлаштирувчи механизмни тасвир этиш кўзда тутилди.

Савдо-иқтисодий ва инвестициявий ҳамкорликни янада кенгайтириш муҳокама марказидаги асосий масалалардан бири бўлди. Шунга мос равишда томонлар ўзаро савдо ҳажмини бир неча баробар ошириш учун катта салоҳият мавжудлигини қайд этар экан, 2030 йилга қадар товар айирбошлашни 5 миллиард долларга етказиш бўйича зарур чораларни кўришга келишиб олди.

Музокараларда саноат кооперациясини кенгайтириш ва янги қўшма лойиҳаларни амалга оширишга ҳам алоҳида эътибор қаратилди. Бу борада Ҳиндистоннинг етакчи компаниялари билан энергетика, электротехника, металлургия, муҳим минераллар,

соғлиқни сақлаш, фармацевтика, қишлоқ хўжалиги ва заргарлик саноатида ҳамкорликни ривожлантириш истиқболлари юқори баҳоланди.

Ҳудудлараро ҳамкорлик жадал ривожланмоқда. Андижон вилояти ва Гужарат штати, Фарғона вилояти ва Ҳарьяна штати, Самарқанд вилояти ва Агра ўртасида яқин шериклик алоқалари йўлга қўйилгани бунинг ёрқин тасдиғидир.

Томонлар маданий-гуманитар ҳамкорлигини янада кенгайтириш мақсадида маданият кўнлари, концертлар, кўргазмалар, форумлар ва кинофестивалларни мунтазам ўтказиш бўйича келишувга эришгани ҳам халқларимиз ўртасидаги дўстликни янада мустаҳкамлашга хизмат қилиши шубҳасиз.

Музокаралар довомида халқаро ва минтақавий кун тартибидagi долзарб масалалар юзасидан ҳам фикр алмашилди.

Етакчилар халқаро тузилмалар доирасидаги самарали ҳамкорликни эътироф этар экан, томонлар БМТ, ШХТ, БРИКС ва бошқа халқаро ташкилотлар доирасида илгари сурилган ташаббусларни ўзаро қўллаб-қувватлаш амалиётини изчил давом эттириш муҳимлигини таъкидлади.

Учрашув якунида вазирик ва идоралар раҳбарларига қўшма лойиҳа ва дастурларнинг фаол илгари сурилишини таъминлаш топширилди. Ҳар бир устувор йўналиш бўйича аниқ механизмлар, масъул ижрочилар ва амалга ошириш муддатини қамраб олган тегишли “йўл хариталари” ишлаб чиқиладди.

Ҳиндистон Республикаси Бош вазири Нарендра Модиға Ўзбекистон Республикасининг “Олий Даражали Дўстлик” ордени топширилгани, шубҳасиз, таширфининг энг муҳим воқеаларидан бири бўлди.

Шу муносабат билан Кўксаройда ўтган тантанали тадбирда таъкидланганидек, Ҳиндистоннинг сўнгги йиллардаги жадал тараққиёти ҳамда халқаро майдонда тобора ортиб бораётган нуфузи бевосита мамлакат етакчисининг самарали фаолияти билан боғлиқ. Муваффақиятли дастур ва стратегиялар тўғрисида замонавий Ҳиндистон барча соҳада оламшумул ютуқларни қўлга киритмоқда.

Давлатимиз раҳбари нуфузли муқофотни топширар экан, бу қарор Ҳиндистон Бош вазирининг икки халқ ўртасидаги азалий дўстлик ришталарини мустаҳкамлашга қўшаётган беқеъс ҳиссаси учун Ўзбекистон халқи ва давлатининг юксак эҳтироми ифодаси эканини айтиб ўтди.

Ушбу тарихий таширф ва ўтказилган сермасул музокаралар натижасида дўст мамлакатлар ўртасидаги алоқаларни кенг қамровли стратегик шериклик даражасига кўтаришга эришилди.

Биргаликдаги саяё-ҳаракатлар натижасида сиёсий-дипломатик, савдо-иқтисодий, инвестиция, транспорт ва маданий-гуманитар соҳалардаги алоқалар янги сифат босқичига олиб чиқилгани мамнуният билан қайд этилди.

Мазкур муқофот икки халқ ўртасидаги ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада ривожлантиришга ишонч билдирилди.

— Умумий интилиш ва ҳаракатларимиз билан кўп қиррали ва узоқ муддатли алоқаларимиз келгусида ҳам жадал ривожланиб боришига аминман, — деди Президентимиз.

Олий даражадаги музокаралар якунида Президентимиз Шавкат Мирзиёев ва Ҳиндистон Бош вазири Нарендра Моди иштирокида савдо-иқтисодий, инвестициявий, маданий-гуманитар ва бошқа йўналишлардаги ҳамкорликни янада ривожлантириш ҳамда чуқурлаштиришга қаратилган ўн иккита икки томонлама ҳужжат имзоланди.

Шундан сўнг оммавий ахборот воситалари вакиллари билан ўтказилган учрашувда Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ва Ҳиндистон Бош вазири Нарендра Моди бўлиб ўтган музокаралар якунлари юзасидан фикр билдирди.

Давлатимиз раҳбари Ҳиндистон Бош вазирининг Ўзбекистонга тарихий таширфи катта аҳамиятга эга эканини алоҳида таъкидлади. Ушбу сермасул музокаралар давлатларимиз ўртасидаги самимий дўстлик, юксак ҳурмат ва ўзаро ишончнинг яна бир ёрқин ифодаси бўлганини қайд этди.

Таъкидланганидек, Ҳиндистон жаҳон миқёсида катта обрў-эътибор ва нуфузга эга бўлган ишончли ва салоҳиятли стратегик шерикдир. Рақамли технологиялар, дастурий таъминот ва стартаплар соҳасида улкан ютуқларга эришмоқда. Шу сабаб таширфга жиддий тайёргарлик қўрилди. Салмоқли ҳужжатлар тўплами, жумладан, қўшма баёнот қабул қилиниб, қатор ҳукуматлараро битимлар имзоланди.

Таширфнинг энг муҳим ва асосий жиҳати, шубҳасиз, олиб борилган самарали музокаралар натижасида икки томонлама муносабатлар кенг қамровли стратегик шериклик босқичига кўтарилгани бўлди.

Давлатимиз раҳбари сўзининг якунида эришилган келишувлар ижросини тўлиқ таъминлаш мақсадида кенг қамровли “йўл харитаси” ишлаб чиқилишини билдириб, ҳиндистонлик ҳамкасби ва барча иштирокчиларга миннатдорлик изҳор этди.

Олий даражадаги музокаралар якунлангач, етакчилар Кўксарой қароргоҳидаги Фахрий меҳмонлар хиёбонида биргаликда дарахт экди.

Ҳиндистон Бош вазири таширф доирасида, шунингдек, пойтахтимиздаги таниқли Ҳинд давлат арбоби Лал Баҳодур Шастри ёдгорлиги пойига гул қўйди. Тошкент давлат шарқшунослик университети ҳузурида фаолият юритаётган Махатма Ганди номидаги ҳиндшунослик илмий-тадқиқот маркази фаолияти билан танишди.

Шу билан Ҳиндистон Бош вазири Нарендра Модининг мамлакатимизга давлат таширфи якунланди.

Авазбек ХУДОЙҚУЛОВ,
“Янги Ўзбекистон” муҳбири

ИККИ ТОМОНЛАМА АЛОҚАЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МАСАЛАЛАРИ МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

30 август кунни Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Беларус Республикаси Президенти Александр Лукашенко билан телефон орқали мулоқоти бўлиб ўтди.

Давлатимиз раҳбари Беларус етакчисини таваллуд кўни билан самимий табриклаб, унга мустаҳкам соғлиқ, бахт-содат ва муваффақиятлар, дўст Беларус халқига эса тинчлик-осойишталик ва равнақ тилади.

Ўз навбатида, Беларус Президенти Ўзбекистон етакчиси ва кўп миллатли халқини яқинлашиб келаётган Мустақиллик кўни билан самимий қутлаб, бардавом тараққиёт ва фаровонлик тилади.

Жорий йил 8-9 июль кунлари Президентимизнинг Минск шаҳрига расмий таширфида эришилган келишувларни амалга ошириш доирасида Ўзбекистон — Беларус стратегик шериклик муносабатларини

янада ривожлантиришнинг долзарб масалалари кўриб чиқилди.

Самарали мулоқот ва алмашинувлар, шу жумладан, икки мамлакат ҳудудлари даражасида амалга оширилаётгани мамнуният билан қайд этилди.

Йил бошидан буён товар айирбошлаш ҳажми 28 фоизга ошди. Қишлоқ хўжалиги, машинасозлик, фармацевтика, электротехника, енгил саноат ва иқтисодиётнинг бошқа тармоқларида кооперация лойиҳалари амалга оширилмоқда.

Етакчилар бўлажак икки томонлама учрашув ва тадбирлар режасини ҳам муҳокама қилдилар.

ЎЗА

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ ШХТНИНГ БИШКЕК САММИТИ ТАДБИРЛАРИДА ИШТИРОК ЭТАДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Киргиз Республикаси Президенти Садир Жапаровнинг таклифига биноан 31 август — 1 сентябрь кунлари Шанхай ҳамкорлик ташкилотига аъзо давлатлар раҳбарлари кенгашининг навбатдаги йиғилиши ҳамда “ШХТ плюс” форматидаги учрашувда иштирок этиш учун амалий таширф билан Бишкек шаҳрида бўлади.

Саммит кун тартибидан ШХТ доирасидаги кўп қиррали ҳамкорликни янада ривожлантириш ва ташкилот фаолиятини такомиллаштиришга оид долзарб мавзулар ўрин олган. Халқаро ва минтақавий ҳамкорлик масалалари ҳам муҳокама қилинади.

Йиғилиш якунида ШХТнинг 25 йиллигига бағишланган Бишкек декларацияси ҳамда хавфсизлик, иқтисодиёт, транспорт, экология, сунъий интеллект, маданий-гуманитар алмашинув ва ҳамкорлиқнинг бошқа

кўплаб йўналишларида шерикликни кенгайтиришга қаратилган ҳужжатлар тўпламини қабул қилиш режалаштирилган.

Саммит доирасида Президент Шавкат Мирзиёев хоржий делегациялар раҳбарлари билан қатор икки томонлама учрашувлар ўтказилади.

Таширф дастурига мувофиқ, Ўзбекистон етакчиси VI Бутунжаҳон кўчманчиликлар йўналишининг очилиш маросимида ҳам иштирок этади.

ЎЗА

Ягона Ватан, ягона халқ бўлиб,
янги ҳаёт ва келажак яратамиз!

ТАРАҚҚИЁТ ВА ФАРОВОНЛИК ЙЎЛИ

Янги Ўзбекистон илдизлари

Сиёсатшунос Қудратилла Рафиқовнинг “Янги Ўзбекистон” газетасида чоп этилган “Миллат Шавкати” сарлавхали мақоласи жамоатчиликда катта кизиқиш уйғотди. Давлатимиз раҳбарининг Самарқандга ҳокимлик йилларида кўрсатган шижоати ва бунёдкорлик ишлари ҳақидаги фикрларни ўқир эканман, бугунги жамиятимизни тубдан янгилаетган кенг қамровли ислохотларнинг илдизи ўша йилларга бориб тақалишига яна бир бор амин бўлдим.

Муаллиф “Янги раҳбар илк иш кунини Самарқанд халқаро аэропортидаги ҳолатни кўздан кечиришдан бошлади. Бир гуруҳ фаоллар ҳамроҳлигида кўчама-кўча, маҳаллама-маҳалла пиёда айланиб, ҳудуднинг ҳақиқий аҳволини, одамларнинг кундалик дарду ташвишларини бевосита синчиклаб ўрганди”, деб қайд этади. Бу — шунчаки кечаги кунни эслаш эмас. Бу бугунги бунёдкорлиқнинг теран томири ўша беҳаёловат ва

машаққатли кунлардан сув ичганини таъкидлашдир.

Чиндан ҳам Президентимизнинг туб ислохотлари — бунёдкорлик жасорати кабинетдаги ҳисоботлардан эмас, халқ билан юзма-юз мулоқотдан бошланган. Мана шу ҳақиқат мени ҳам ўттиз йилдан ортқи вақт аввалги хотираларимни қозғога туширишга ундади.

Давоми 3-бетда

Стив ДЕЙНС: “ЎЗБЕКИСТОНДАГИ ИСЛОҲОТЛАР АҚШ ВА БОШҚА МАМЛАКАТЛАР БИЛАН САВДО, САРМОЯ ВА ҲАМКОРЛИК УЧУН УЛКАН ИМКОНияТЛАР ЯРАТМОҚДА”

АҚШ Сенатидаги Марказий Осиё бўйича кокус ҳамраиси, сенатор Стив Дейнс Ўзбекистон мустақиллигининг 35 йиллиги арафасида “Дунё” ахборот агентлигига интервью берди

— Жорий йилда янги Ўзбекистонда кенг қўламли ислохотлар бошланганига 10 йил бўлди. Сиз ушбу даврдаги саяё-ҳаракатларни қандай баҳолайсиз ва мамлакатда юз берган қайси ўзгаришларни муҳим аҳамиятга эга деб ҳисоблайсиз?

— Президент Шавкат Мирзиёевнинг етакчилиги туфайли сўнгги ўн йил ичида Ўзбекистонда қатор муҳим соҳалар, хусусан, иқтисодиёт, халқаро ҳамкорлар билан муносабатлар ва аҳоли турмуш даражасини юксалтириш борасида улкан натижаларга эришилди. Бу ислохотлар Ўзбекистонни очик ва фаол давлат сифатида намоён этиб, АҚШ ва бошқа мамлакатлар билан савдо, сармоя ва шериклик муносабатларини ривожлантириш учун янги имкониятлар яратди.

— Сўнгги йилларда Ўзбекистон ва АҚШ ўртасидаги муносабатлар сезиларли даражада фаоллашди. Бу борада қайси натижаларни муваффақиятли деб ҳисоблайсиз ва келгусида ана қандай қўшма лойиҳалар устувор бўлиши мумкин?

— Ўзбекистон стратегик жиҳатдан муҳим мамлакат. Биз ҳам икки томонлама, ҳам “С5+1” форматидаги шерикликини ривожлантиришда салмоқли ютуқларга эришдик. Келгусида АҚШ ва Марказий Осиё ўртасидаги эркин савдога тўқсинлик қилаётган Жексон-Веник тузатишда кўзда тутилган эскирган савдо чекловларини бекор қилиш АҚШнинг асосий устувор вазифаларидан бири бўлиши лозим.

Ўзбекистон ўта муҳим минерал ресурсларга бой. Ушбу йўналишдаги шериклик ҳам тобора кенгаймоқда. Бундай алоқалар иқтисодий ҳамкорликини чуқурлаштириш, янги инвестицияларни жалб этиш ва тегишли таъминот занжирларини мустаҳкамлаш учун қўллаб имкониятлар яратди.

“Президент Шавкат Мирзиёевнинг етакчилиги туфайли сўнгги ўн йил ичида Ўзбекистонда қатор муҳим соҳалар, хусусан, иқтисодиёт, халқаро ҳамкорлар билан муносабатлар ва аҳоли турмуш даражасини юксалтириш борасида улкан натижаларга эришилди. Бу ислохотлар Ўзбекистонни очик ва фаол давлат сифатида намоён этиб, АҚШ ва бошқа мамлакатлар билан савдо, сармоя ва шериклик муносабатларини ривожлантириш учун янги имкониятлар яратди.

Президент Дональд Трамп томонидан илгари сурилган “Халқаро тинчлик ва фаровонлик учун Трамп йўналиши” (TRIPP) доирасидаги битимнинг муваффақиятли амалга оширилиши ўта муҳим. Бу минтақаларда ўзаро боғлиқликини яхшилаш ва Ўзбекистон учун ишончли савдо йўналишларини яратишга хизмат қилади.

— Ислохотларнинг асосий йўналишларидан бири очик ва ишончли халқаро ҳамкорликка йўналтирилган иқтисодий шакллантиришдан иборат. Сизнингча, бу йўналишдаги ўзаро алоқалар қай даражада ривожланмоқда?

— Бу борада жуда муваффақиятли лойиҳалар амалга оширилмоқда. Хусусан, 2025 йил ноябрь ойида бўлиб ўтган “С5+1” саммити доирасида Америка — Ўзбекистон бизнес ва сармоя кенгаши ташкил этилгани бунинг ёрқин тасдиғидир. Президент Дональд Трамп, Президент Шавкат Мирзиёев, кенгаш ҳамраислари Саида Мирзиёева ва Сержио Горнинг ушбу мақсадга эришишдаги етакчилиги учун миннатдорлик билдираимиз.

Мамлакатларимиз ўртасидаги ўзаро савдо айланмаси 1 миллиард доллардан ошди. Инвестиция ва ҳамкорлик алоқалари бундан кейин ҳам изчил ўсишда давом этишига ишончим комил.

— Бугунги кунда Ўзбекистон барқарор ривожланиш, “яшил иқтисодиёт”, рақамли трансформация, фан, таълим ва инсон капиталини ривожлантириш соҳасидаги ташаббусларни фаол илгари сурмоқда. Яқин йилларда ушбу йўналишларда ўзаро алоқаларни янада кенгайтириш учун қандай имкониятлар мавжуд?

— Технологик ва рақамли тараққиёт даврида АҚШ ва Ўзбекистоннинг илгор технологиялар соҳасида етакчи мавқеини сақлаб қолиш учун биргаликда ишлаши

жуда муҳим. Сунъий интеллект, квант технологиялари, фотоника ва энергетикани ривожлантириш ана шундай устувор йўналишлар жумласидандир.

Илмий тадқиқотларни рағбатлантириш ҳамда малакали мутахассисларни тайёрлаш учун Америка компаниялари ва тадқиқот институтларининг Ўзбекистоннинг ўсиб бораётган технология сектори билан алоқаларини йўлга қўйиш асосий вазифалардан бири бўлиши лозим. Бу, ўз навбатида, инновациялар ва юқори технологияли тармоқларни ривожлантиришга хизмат қилади.

— Сўнгги ўн йиллик ислохотлар даврида Ўзбекистон қатор халқаро ва минтақавий лойиҳалар ташаббускорига айланди. Сизнингча, амалга оширилган ташаббусларнинг қайси бири халқаро ҳамжамият учун муҳим аҳамиятга эга?

— Ўзбекистоннинг хорижий инвестициялар ва савдо учун очик бўлиши мамлакатнинг ўзи, Марказий Осиё минтақаси ва иттифоқчилари учун катта самара беради. Ўзбекистоннинг эркин бозор тамойиллари

ва табиий ресурсларни ўзлаштириш йўлидаги ислохотлари ўз халқи ва хориқлик шериклар учун кенг қўламли имкониятлар яратди.

— Халқаро экспертлар янги Ўзбекистон ислохотлари таърибисини минтақадаги кенг қўламли трансформациянинг энг яққол намуналаридан бири сифатида эътироф этмоқда. Нима деб ўйлайсиз, ушбу таърибнинг қайси жиҳатлари бошқа давлатлар учун алоҳида қизиқиш уйғотади?

— Ўзбекистоннинг иқтисодий юксалиши, хорижий сармоялар учун очилиши ва халқаро савдонини кенгайтириш борасидаги саяё-ҳаракатлари сўнгги йиллардаги ислохотларнинг энг муҳим жиҳатларидир.

Истиқболда савдо-сотикчи ва бозорларга чиқиш имкониятларини янада кенгайтириш мамлакатнинг жажон иқтисодиётига интеграциялашувини кучайтиради ва айни пайтда унинг АҚШ ҳамда халқаро ҳамжамият учун барқарор, мустақил ва аҳамиятли тобора ортиб бораётган шерик сифатидаги ролини оширади.

— Янги Ўзбекистон ислохотларининг 10 йиллиги муносабати билан мамлакатимиз раҳбарияти ва халқига тилакларингиз.

— Сўнгги икки йил ичида Марказий Осиёдаги барча бешта давлатда, жумладан, Ўзбекистонда ҳам бўлдим. Ўзбек халқининг барқарор ва фаровон келажақ қуриш йўлидаги интилишини ҳурмат қиламан.

Умумий қадриятларимиз ва манфаатларимизга асосланган ўзаро шериклик муносабатларимиз бундан кейин ҳам кенгайиб, янада ривожланишини истаймман. Ўзбекистон халқига тинчлик, фаровонлик ва янги ютуқлар тилаймман.

“Дунё” АА

Саммит ШХТнинг халқаро ташкилотлар билан ҳамкорлигини кенгайтиришга ҳам хизмат қилди. Мулоқотлар доирасида Араб давлатлари лигаси, ЮНЕСКО ва БМТ ЭСКАТОси билан ўзаро англашув меморандумлари имзоланди.

ЎЗБЕКИСТОН ВА ШХТ: МУНОСАБАТЛАРНИНГ ЯНГИ УФҚЛАРИ САРИ

31 август — 1 сентябрь кунлари Ўзбекистон Президенти Бишкек шаҳрида бўлиб ўтадиган Шанхай ҳамкорлик ташкилоти давлат раҳбарлари кенгашининг навбатдаги мажлисида иштирок этади.

Ўзбекистон учун ШХТ тадбирларида иштирок этиш мамлакатимизнинг ташкилот фаолиятидаги фаол ўрни ва унинг асосчи давлатларидан бири мақомини ҳисобга олган ҳолда алоҳида аҳамиятга эга.

Шанхай ҳамкорлик ташкилоти салмоқли ривожланиш йўлини босиб ўтди ҳамда бугун Евроосиёда сиёсий мулоқот ва кўп томонлама ҳамкорлик учун энг йирик халқаро майдонлардан бирига айланди. Ташкилот таркибининг кенгайиши, унинг механизмлари ривожланиши ва ҳамкорлиқнинг янги йўналишлари пайдо бўлиши ШХТнинг минтақавий ва халқаро тараққиётнинг долзарб масалаларини ҳал этишдаги ўрни ортиб бораётганидан далолат беради.

ШХТ 2001 йил 15 июнь куни Шанхай шаҳрида ташкил этилган. Ташкилотни тузиш тўғрисидаги декларацияни Ўзбекистон, Хитой, Россия, Қозғистон, Қирғизистон ва Тожикистон раҳбарлари имзолаган. Кейинчалик ШХТ таркиби сезиларли даражада кенгайди. Ҳиндистон ва Покистон ташкилотга 2017 йилда, Эрон 2023 йилда, Беларусь эса 2024 йилда аъзо бўлиб қўшилди.

Ташкилотнинг асосий мақсадлари аъзо давлатлар ўртасида ўзаро ишонч, дўстлик ва яхши қўшничиликни мустаҳкамлаш, кўп томонлама ҳамкорлиқни ривожлантириш, минтақада тинчлик, хавфсизлик ва барқарорлиқни сақлаш, шунингдек, сиёсий ва иқтисодий алоқаларни ривожлантиришга қўмаклашишдан иборат.

Терроризм, сепаратизм, экстремизм, гиёҳвандлик воситалари ва қурол-яроғнинг ноқонуний айланиши ҳамда трансмиллий жиноятчиликнинг бошқа шаклларига биргаликда қарши курашишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

ШХТнинг муҳим хусусияти — унинг фаолиятига асос қилиб олинган ўзаро ҳурмат, келишилган қарорларни излаш ва консенсус тамойилларидир. Ташкилот бошқа давлатлар ва халқаро ташкилотларга қарши қаратилмаган, фаолияти халқаро ҳуқуқ ва ўзаро тушуниш асосида қурилган. ШХТнинг шартномавий-ҳуқуқий базасини хавфсизлик, иқтисодий ҳамкорлик, узоқ муддатли яхши қўшничилик ва ўзаро боғлиқлиқни ривожлантириш масалаларини қамраб олувчи 1600 дан ортиқ ҳужжат ташкил этади.

Ташкилотнинг доимий фаолиятини Пекиндаги ШХТ Котибияти таъминлайди, Тошкентда жойлашган Минтақавий аксилтеррор тузилмаси (МАТТ) эса аъзо давлатлар ваколатли органларининг терроризм, сепаратизм ва экстремизмга қарши курашдаги ҳамкорлигини мувофиқлаштиради. 2025 йилда МАТТни хавфсизлик таҳдидлари ва хавф-хатарларига қарши

курашиш бўйича универсал марказга айлантириш ҳамда Душанбеда ШХТнинг Наркотика қарши курашиш марказини ташкил этиш тўғрисида битимлар имзоланди.

ШХТ ривожланишининг замонавий босқичидаги муҳим тамойиллардан бири ташкилотга аъзо бўлмаган давлатлар, шунингдек, халқаро ва минтақавий тузилмалар билан ҳамкорлиқни кенгайтиришдир. Бу кўп томонлама мулоқотнинг кенгрок тизимини шакллантириш ва ШХТнинг халқаро алоқаларини мустаҳкамлаш имконини беради.

Параллель равишда ШХТнинг халқаро ташкилотлар билан ҳамкорлиги изчил ривожланмоқда. Ташкилот Котибияти томонидан БМТ, АСЕАН, МДҲ, ҚХШТ, ИХТ, ОШИЧК, БМТнинг Гиёҳвандлик моддалари ва жиноятчилик бўйича бошқармаси, Халқаро Қизил Хоч қўмитаси, ЕОИХ, ЮНЕСКО ва бошқа қатор халқаро тузилмалар билан ўзаро англашув меморандумлари имзоланган. Бундай ҳамкорлик таъриба алмашиш ва кенг қўламли масалалар бўйича қўшма ташаббусларни амалга ошириш учун қўшимча имкониятлар яратди.

Ўзбекистон ШХТ фаолиятида фаол иштирок этиб келмоқда. Мамлакатимиз 2003-2004, 2009-2010, 2015-2016 ва 2021-2022 йилларда унга раислик қилди.

Ташкилот тарихида 2016 йилги Тошкент саммити алоҳида ўрин тутди. Унда эришилган келишувлар 2017 йилда Ҳиндистон ва Покистонга ШХТга аъзо давлат мақомини бериш учун шароит яратди.

2017 йилдан бошлаб Ўзбекистон ШХТ доирасидаги ҳамкорлиқни ривожлантириш бўйича ташаббускорлик йўлига ўтди. 2017-2025 йилларда Ўзбекистон Президенти томонидан сиёсий, савдо-иқтисодий, транспорт-логистика, инновация ва бошқа соҳаларда 118 та ташаббус илгари сурилди.

“25 йилда Шанхай ҳамкорлик ташкилоти олтига давлат бирлашмасидан тортиб, иштирокчилари таркиби кенгайган ва тармоқланган ҳамкорлик тизимига эга йирик халқаро ташкилотгача бўлган салмоқли ривожланиш йўлини босиб ўтди. Бугун у катта демографик ва иқтисодий салоҳиятга эга давлатларни бирлаштиради ҳамда кўп томонлама ҳамкорлиқни ривожлантириш учун кенг имкониятларга эга.

ШУКУҲ

Илҳом СУВОНОВ, Ижтимоий-маънавий тадқиқотлар институти илмий котиби, фалсафа фанлари доктори

Янги Тошкентда мустақиллигимизнинг 35 йиллигига бағишлаб ўтказилган тантанали байрам тадбири қалбимизни ўзгача ғурур ва шукронага тўлдирди. Президентимиз истиқлолнинг қадр-қиммати ҳамда халқимиз босиб ўтган машаққатли ва шарафли йўл ҳақида тўхталиб, бугунги ютуқларимизнинг асосий омили юртимиздаги тинчлик ва ҳамжиҳатлик эканини таъкидлади.

ЮТУҚЛАРИМИЗНИНГ АСОСИЙ ОМИЛИ ТИНЧЛИК ВА ХОТИРЖАМЛИК

Илдизи 3000 йиллик давлатчилик анъаналари ва қадимий цивилизацияга бориб тақалувчи мустақиллик асрлар

Шанхай ҳамкорлик ташкилоти ривожда 2022 йил 15-16 сентябрь кунлари Самарқанд шаҳрида Ўзбекистон раислигида бўлиб ўтган саммит алоҳида аҳамият касб этди. Тадбирда давлат раҳбарлари, иштирокчи мамлакатлар, кузатувчилар ва меҳмонлар вакиллари, шунингдек, халқаро ташкилотлар раҳбарлари иштирок этди.

Самарқанд саммити яқунлари бўйича рекорд даражадаги 44 та ҳужжат қабул қилинди. Улар ШХТ доирасидаги ҳамкорликка янги амалий мазмун бағишлаш ва кўп томонлама шериклиқни янада ривожлантиришга қаратилди.

Эроннинг мажбуриятлари тўғрисидаги меморандумнинг имзоланиши муҳим натижа бўлиб, бу мамлакатнинг ташкилотга тўлақонли аъзо бўлишига йўл очди. Бир вақтинг ўзида Миср, Қатар ва Саудия Арабистонининг ШХТнинг мулоқот бўйича шериклари сифатидаги мақоми ҳуқуқий жиҳатдан расмийлаштирилди. Шунингдек, Беларусни ташкилотнинг тўлақонли аъзоси сифатида қабул қилиш процедурасини бошлаш тўғрисида қарор қабул қилинди ва қатор давлатларнинг мулоқот бўйича шерик мақомини олиш ҳақидаги аризалари қўллаб-қувватланди.

Саммит ШХТнинг халқаро ташкилотлар билан ҳамкорлигини кенгайтиришга ҳам хизмат қилди. Мулоқотлар доирасида Араб давлатлари лигаси, ЮНЕСКО ва БМТ ЭСКАТОси билан ўзаро англашув меморандумлари имзоланди.

Ўзбекистон ташаббускорлик фаолиятининг муҳим йўналиши иқтисодий ҳамкорлиқни ривожлантиришдир. 2024 йил 16 октябрь куни Ислмободда ШХТга аъзо давлатлар ҳукумат раҳбарлари кенгаши мажлисида Ўзбекистон ташаббуси билан аъзо давлатлар ўртасида янги иқтисодий мулоқотни ривожлантириш бўйича

Ҳамкорлик концепцияси қабул қилинди. Бугун Ўзбекистоннинг ШХТдаги ўрни кўп томонлама мулоқотда иштирок

этиш доирасидан четга чиқади. Республика ҳамкорлиқнинг янги йўналишларининг фаол ташаббускорларидан бири сифатида уларнинг амалий бажарилиши ва янада ривожланишини таъминлашга интилмоқда.

Замонавий кун тартибида иқтисодий ҳамкорлик, транспорт боғлиқлиги ва самарали транспорт йўлакларини ривожлантириш масалалари алоҳида ўрин тутди. 2022 йилда Ўзаро боғлиқлиқни ривожлантириш ва самарали транспорт йўлакларини яратиш бўйича концепция қабул қилинди. Бу ташкилот давлатлари ўртасидаги логистика ҳамкорлигининг ортиб бораётган аҳамиятини акс эттирди.

Кейинги муҳим босқич ШХТ давлат раҳбарлари кенгашининг юбилей саммити бўлиб, у 2026 йил 31 август — 1 сентябрь кунлари Бишкекда “ШХТнинг 25 йиллиги: биргаликда барқарор тинчлик, тараққиёт ва фаровонлик сари” шиори остида бўлиб ўтади. Саммитнинг юбилей формати ташкилот фаолиятининг келгуси устувор йўналишларини муҳокама қилиш, кўп томонлама ҳамкорлиқни мустаҳкамлаш ва қўшма саяё-ҳаракатларнинг янги йўналишларини белгилашда алоҳида аҳамият касб этади.

25 йилда Шанхай ҳамкорлик ташкилоти олтига давлат бирлашмасидан тортиб, иштирокчилари таркиби кенгайган ва тармоқланган ҳамкорлик тизимига эга йирик халқаро ташкилотгача бўлган салмоқли ривожланиш йўлини босиб ўтди. Бугун у катта демографик ва иқтисодий салоҳиятга эга давлатларни бирлаштиради ҳамда кўп томонлама ҳамкорлиқни ривожлантириш учун кенг имкониятларга эга.

Ҳозирги босқичда Ўзбекистон амалий ва ўзаро манфаатли ҳамкорлиқни ривожлантиришга эътибор қаратишни давом эттирмоқда. Иқтисодий мулоқот, транспорт боғлиқлиги, инновация ҳамкорлиқни илгари суриш ва хавфсизлик механизмларини мустаҳкамлаш ШХТни янада ривожлантириш вазифаларига ҳамда республиканинг миллий манфаатларига тўлиқ мос келади.

Бишкекда бўлиб ўтадиган ШХТнинг юбилей саммити ташкилот фаолиятининг келгуси устувор йўналишларини белгилаш учун муҳим майдонга айланади. Ўзбекистон учун саммитда иштирок этиш конструктив кун тартибининг илгари суриш, ўзаро ишончли мустаҳкамлаш ҳамда минтақавий ва минтақалараро ҳамкорлик салоҳиятини очнишга хизмат қилувчи ташаббусларни ривожлантиришга янги имкониятлар очади.

“Дунё” АА

ТАРАҚҚИЁТ ВА ФАРОВОНЛИК ЙЎЛИ

Жумакул ҚУРБОНОВ,
Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси
аъзоси, сиёсий фанлар номзоди,
меҳнат фахрийси

Бошланиши 1-бетда

Биринчи учрашув: сўнмаган ҳайрат

1992-1995 йилларда Қашқадарё вилояти Муборак тумани ҳокими лавозимида фаолият юритганман. Ҳокимлик ўша пайтда энди шаклланаётган янги бошқарув институти эди: биз ҳар куни изланиб, тинимсиз меҳнат билан тажриба ортириб борардик. 1993 йили тумандан сайланган Олий Мажлис депутати халқ ишончини оқламагани боис, туманимиз ва шаҳар аҳолисининг ташаббуси билан сайлов йўли орқали депутатликдан қаққиб олинди. Ана шундай кунларнинг бирида туманимизга Тошкент шаҳри Мирзо Улуғбек тумани ҳокими, Олий Мажлис депутати ва мандат комиссияси раиси Шавкат Мирзиёев ташриф буюрди.

Расмий суҳбат бошланишидан аввал у кутилмаган савол берди:

— Туманингиз нега Муборак деб аталади? Бу савол мени қувонтирди. Туманимиз номи буюк зот — Мовароуннахрда биринчи бўлиб ҳадис тўпламини таълиф этган муҳаддис Абу Абдураҳмон Абдуллоҳ ибн Муборак ал-Марвазий номи билан боғланишини айтдим. 736 йили Марвад таваллуд тогдан бу аллома муҳаддис, фақиҳ ва зоҳид сифатида бутун ислом оламида ном қозонган, асарлари асрлар оша қўлдан қўйилмай ўқилади. Онаси хоразмлик, отаси туркий хонадондан бўлган бу зотнинг рамзий қабри туманимизда жойлашган ва муборакликлар учун табаррук маскан. Жоме масжидимиз фаолият юритаётганини, келгусида бу маскани овод зиёратгоҳга айлантириш ниятимиз борлигини ҳам сўзлаб бердим.

Ўзим ёзган “Буюк ҳадисшунос Абдуллоҳ ибн Муборак” номли рисоламни тақдим этдим. Шавкат Мирзиёев китобчини диққат билан арақлаб чиқди-да:

— Ижод билан ҳам шуғулланасизми? — деб сўради.

“Қорақўз” номли ҳикоялар тўпламинини кўрсатдим. Суҳбат давомида “Туркистонда миллий мустақиллик учун сиёсий кураш (1917–1924 йиллар)” мавзусида илмий иш қилаётганимни айтдим.

— Мен ҳам бу ишга келгунимга қадар институтда проректор бўлиб ишлаганман, — деди. — Илмий раҳбарингиз ким?

Устозимнинг номини айтдим. — Раҳбарингиз зўр экан. Ишни тезлаштиринг, муваффақиятли якуллаб олга!

Сўнг хонадаги китоб жавонига кўз ташлаб, жилмайди:

— Ижода қизиқар экансиз, шунинг учун жавонингизда фақат энг сара адабиётлар туриши бежиз эмас экан-да. Китобга ёшларни жалб қилиш керак. Туманда нечта кутубхона бор, фондида қанча китоб мавжуд?

Рақамларини бира-бир айтиб бердим. Кейин Шавкат Мирзиёев туманининг тарихий масканлари билан қизиқди. Туманимиздаги Кўхна шаҳар қишлоғида Амир Темур бобомизга алоқдор Занжирсарой тарихий обидаси борлигини, бу борада археологлар ишлаётганини, яқинда Археология институти раҳбари Темур Ширинов Франциядаги “Амир Темур” жамияти асосчиси, профессор Люсьен Керен билан обидага келиб танишганини сўзлаб бердим. Шавкат Мирзиёев бу маълумотларни зўр эътибор билан тинглади.

Ўша суҳбатда бир нарсани аниқ ҳис қилдим: бу инсон учун туман деганда фақат рақамлар ва ҳисоботлар эмас, унинг номи, тарихи, китоби, зиёратгоҳи ва одами бир бутун ҳолда кўринади. Билимдонлиги, талабчанлиги ва шиддаткорлиги, энг муҳими, суҳбатдошининг гапини бўлмай, фикрини охиригача диққат билан эшитишни мени ўзига тортиди. Тоғдек салобатли бу зотга чин дилдан ҳавас қилганим бугунгидек эсимда.

Бирга туман марказини пиёда айландик. У киши сув муаммосини дарҳол ариқ орқали Қашқадарёдан шаҳарга бетон сизик орқали сув келтиришни тақлиф қилди. Шу заҳоти Тошкентга — ўша вақтдаги Мелиорация ва

сув хўжалиги вазирлигига қўнғироқ қилиб, керакли мутахассисларни туманга юборишни сўради.

Орадан икки кун ўтиб, вазирликдан мутахассислар етиб келди ва ишни бошлаб юборди. Бугун оддий туюладиган бўй тозкорлик ўша йиллар учун ҳақиқий янгилик, айтиш мумкинки, кутилмаган жасорат эди.

Хайрлашар чоғида Шавкат Мирзиёев менга туманда ислохотчи ҳоким бўлиш, маҳалларни фаоллаштириш, одамлар ҳаётининг ҳақиқий ҳолатини ўрганиш зарурлигини ўқитди. Маҳалла раислигига эса эл ҳурмат қиладиган, ортидан одамларни эргаштира оладиган обрўли инсонларни сайлаш лозимлигини маслаҳат берди.

Ўша маслаҳат мени руҳлантирди: орадан кўп ўтмай, илмий ишимни ҳам муваффақиятли яқунладим. Йиллар ўтиб эса айнан шу тамойиллар — маҳаллага таяниш, одамлар билан юзма-юз мулоқот, муаммони борича тан олиш ва ечимини топиш, натижага йўналтирилган бошқарув бугунги янги Ўзбекистон сиёсатининг устунига айланганини кўриб, ҳайратланмай иложим йўқ.

Ватан ва халқни улуғлаш бахти

Орадан кўп ўтмай, бир гуруҳ ҳокимлар — ўша пайтдаги Қашқадарё вилояти ҳокими Темир Хидиров, камина, Бухоро вилояти ва Тошкент шаҳридан айрим туман ҳокимлари — тажриба алмашиш мақсадида Францияга хизмат сафари билан бордик.

Гуруҳ таркибида Мирзо Улуғбек тумани ҳокими Шавкат Мирзиёев ҳам бор эди. Илқ сўрашгач, биринчи навбатда, сув масаласи қандай ҳал бўлганини сўради. Мен туман аҳолиси номидан миннатдорлик билдирдим.

Францияда қатор вазирликлар, ишбилармон ва тадбиркорлар билан учрашувлар ташкил этилди, “Технип” компаниясида бўлиб, Париж билан танишдик, дунёга машҳур музейларни кўрдик, Эйфель минорасига кўтарилдик.

“**Янги Ўзбекистонда китоб ўқиш маданияти ва китобга эътибор давлат сиёсати даражасига кўтарилиди. Китобхонлик фақат таълим масаласи эмас, балки миллат келажиги, халқимизнинг маънавий қудрати ва мамлакат рақобатбардошлигини таъминлайдиган муҳим омилдир.**”

Ҳар бир учрашувда Шавкат Миромонович фаол қатнашиб, ўз тақлифларини ўртага ташлаб, сафимизда алоҳида ажралиб турарди.

Лекин ўшанда мени ҳайратга солган ва ҳанузгача ҳайратлантириб келаётган бошқа бир ҳолат бўлди. Шавкат Мирзиёев Кўхна Европанинг олами дол қолдирган меъморий обидларни олдида туриб, ўрни келганида мезобларимизни Ватанимизнинг тарихий масканларига — Самарқанддаги Амир Темур мақбараси ва Улуғбек расадхонасига, Ҳазрати Дониёр, Регистон, Шоҳи Зинда ансамблларига шу юртининг эгасидек виқор ва ишонч билан тақлиф қиларди. Бу нафақат биз — сафдошларнинг қувонтирар ва руҳлантирар, балки мезобларини ҳам бош ираб, самимий табассум қилишга ундарди. Гўё бу — улуг бир баъоратнинг илк нури дарағи, Ватан ва унинг халқи билан фахрланишнинг олий намунаси эди.

Инсон қадри — юрт доврўғи

Давлатимиз раҳбари ҳар бир маърузасида, халқ билан ўтказадиган ҳар бир учрашувда инсонлар эртага эмас, бугун бахтли яшашни лозимлигини, бу Ватанда инсон азиз ва муқаррам эканини алоҳида таъкидлайди. Бу теран фикрнинг давлат сиёсати даражасига кўтарилгани эса Ўзининг ҳаётбахш натижаларини бермоқда.

Биргина мисол. Бугун минглаб юртдошларимиз давлатимиз гамхўрлиги ва яратилган қўлай шароитлар туфайли муборак ҳаж зиёратини адо этмоқда. Менга ҳам онилм билан 2023 йилнинг июнь-июль ойларида ҳаж сафарини бўлиб насиб этди. Айниқса, июль ойида — Президент сайлови кунларида қутлуг Маккаи муқаррамада бўлиш ўзбекистонлик

ҳожилар учун ўзгача бахт эди. Барча ўзбек ҳожилари Президентимиз номзодини яқдиллик билан қўллаб-қувватлаб овоз берди. Нуруний ота-оналаримизнинг хурсандчилик кўз ёшига қоришган дуоларини, қалбларидаги шукронани фахр билан эслайман.

2026 йилда эл-юрт қорига яраган фидойи ватандошларимиздан 100 нафари “Президент ҳожиси” сифатида муборак сафарга юборилгани халқимизга кўрсатилгаётган юксак эҳтиромнинг яна бир ёрқин намунаси бўлди.

Шу маънода, “Президент ҳожилари” ташаббуси, Ислом цивилизацияси маркази қурилиши ва Имом Бухорий мажмуасининг янгича қиёфаси бир-биридан алоҳида воқеалар эмас. Булар — янги Ўзбекистонда инсон қадри, эътиқод эркинлиги, аждоқлар мероси

тимизга қўшилган улкан ҳиссанинг илмий эътирофи.

Тарих ипини тортсангиз, ҳайратланарлиқ силсила намоеъ бўлади. Абдуллоҳ ибн Муборак Имом Бухорий таваллудидан ўн уч йил муқаддам вафот этган — улар юз қўришмаган. Аммо манбаларда ёзилишича, Имом Бухорий ўн олти ёшидаёқ Абдуллоҳ ибн Муборак ва Вақий ибн Жарроҳ китобларини ёд олган эди. Демак, муҳаддислар султонининг илк устозларидан бири — китоб орқали етиб келган ал-Марвазий бобомиздир. Устоз бўлиш учун бир хонада ўтириш шарт эмас экан: китоб бор жойда устоз ҳам бор.

Мана шу силсиланинг бугунги ҳалқаси — 2026 йил 19 март. Ўша кунни Президентимиз ташаббуси билан Самарқанд вилояти Пай-арик туманидаги Хартаг қишлоғида қайтадан бунёд этилган Имом Бухорий мажмуаси очилди: ўн тўртта мовий гўмбаз, 75 метрли тўртта минора, инновацион музей, кунига 65 минггача зиёратчини қабул қила оладиган қадимжо. Эртаси кун — Рамазон ҳайити арафасида бу ерда илк бор ҳайит намози ўқилди. Президентимиз бу маскан “фақат зиёрат эмас, илм-маърифат, тарбия ва иборат маскани бўлиши” кераклигини таъкидлаган эди.

Биз, муборакликлар учун бу воқеанинг алоҳида маъноси бор. Туманимиздаги ал-Марвазий бобомизнинг рамзий қабри ҳам, Самарқанддаги улутвор мажмуа ҳам бир силсиланинг икки ҳалқаси. Устоз ва шогирд, китоб ва зиёрат, ўтмиш ва бугун ана шу тариқа

Китобга меҳр — келажакка ишонч

Янги Ўзбекистонда китоб ўқиш маданияти ва китобга эътибор давлат сиёсати даражасига кўтарилиди. Китобхонлик фақат таълим масаласи эмас, балки миллат келажиги, халқимизнинг маънавий қудрати ва мамлакат рақобатбардошлигини таъминлайдиган муҳим омилдир.

Бу ҳақда ўқиганимда, ҳар сафар ўша олис суҳбат ёдимга тушади. Оддий бир туман ҳокимининг ишхонасидаги китоб жавонига эътибор қаратиб, “Китобга ёшларни жалб қилиш керак”, деган, кутубхоналардаги китоблар сонигача сўраган раҳбар орадан йиллар ўтиб бу вазифани бутун бир мамлакат миқёсида давлат сиёсати даражасига кўтарди. Демак, бугунги миллий китобхонлик ҳаракатининг илдини ҳам ўша йилларда — оддий бир хонадаги оддий бир саволда экан.

2017 йилдан буён ўтказиб келинаётган “Ёш китобхон” талови миллионлаб ёшларни мутолаага яқинлаштирди. “Ёш китобхон оила” талови эса мутолаа муҳитини ҳар бир хонадонга олиб кирмоқда.

Жорий йил бошида қабул қилинган қарор асосида энг фаол китобхонларни қўллаб-қувватлашнинг янги тизими йўлга қўйилди. Яқинда “Ёш китобхон” таловининг навбатдаги республика босқичи яқунланди: унда мамлакатимизнинг барча ҳудудидан билим-дон ва зукко 42 нафар ёш ўз иктидорини намойён этди. Ғолиб бўлган уч нафари эса Президент совғаси — замонавий автомобиллар билан таъкидланди.

Давлатимиз раҳбари ғолиб ёшларни, уларнинг устозлари ва ота-оналарини самимий табриклаб, иқтидорли, изланувчан ва билимга чанқоқ ёшлар — янги Ўзбекистоннинг порлоқ келажиги эканини таъкидлади. Зеро, китобга қўйилган меҳр келажакка ишонч ва эътиқоднинг суянч тоғидир.

Сўз ва маърифат кунлари

Истиқлолнинг дастлабки йиллари эди. Муборак туманида маънавий-маърифий ишларга алоҳида эътибор қаратардик. Ўша кезлари биргина ном танлаш ҳам биз учун тарихга қайтиш эди: хўжаликлариимиз “Туркистон”, “Хоразмий”, “Бухорий”, “Амир Темур”, “Алишер Навоий”, “Бўстон”, “Гўлистон” деб атала бошлади. Ҳар бир ном — ўзлгимизга қайтишнинг кичик бир қадами эди.

“Туркистон” газетаси кунларини ўтказишни ташкил қилдик. Ўша пайтда тадбир доирасида туманимизга Ўзбекистон халқ шоири Абдулла Орипов, “Туркистон” газетасининг бош муҳаррири Жаббор Раззоқов, Салим Ашур, Сирожиiddин Рауф ва бир гуруҳ журналистлар, шунингдек, Ўзбекистон халқ артисти Зикир Муҳаммаджонов ҳамда Эркин Комилов бошчилигидаги санъаткорлар келди. Меҳмонларни туман чегарасида кутиб олдик, нефть-газ саноати корхоналарида, таълим масканларида, чорвадорлар ва деҳқонлар хузурида учрашувлар ўтказилди, шеърлар ўқилди, санъаткорлар ўз ижодини намойиш этди.

Орадан кўп ўтмай, туманимизда “Ўзбекистон адабиёти ва санъати” газетаси кунлари ҳам ўтказилди: газетанинг бош муҳаррири Аҳмадхон Мелибоев бошчилигидаги журналистлар, заҳматкаш тарихчи олим Бегали Қосимов ва бошқа ижодкорлар меҳмон бўлди. Меҳмонларни қадиимий Сардоба обидаси

ва Занжирсарой қалъаси харобаларига олиб бордик. Бу масканлар ҳақидаги ривоятлардан сўзлаб бердик.

Ўша кунлари биз оддий бир ҳақиқатга амин бўлдик: одамлар нонга қанчаллик муҳтож бўлса, сўзга ва ўз тарихига ҳам шунчалик ташна экан.

“Тупроқ остидаги шаҳар”

Занжирсарой ҳақидаги изланишларим анча олис йилларга бориб тақалади. 1977-1978 йилларда “Қашқадарё ҳақиқати” газетасининг маданият бўлимида адабий ходим бўлиб ишлаган кезларим тарихий манбаларга суяниб, бу қалъа ҳақида “Тупроқ остидаги шаҳар” деб

номланган туркум мақолалар ёза бошлаган эдим. Аммо қалъанинг Амир Темур бобомиз ва Сароймулкхонимга алоқдорлиги биринчи мақоладан кейиноқ шов-шув кўтарди: айрим таъинқлар туфайли изланишни тўхтатишга мажбур бўлдим. Ўша замонда Соҳибқирон номини баланд овозда тилга олишнинг ўзи журъат талаб қиларди.

Мустақиллик бу тўсиқларни бир зумда олиб ташлади. Марҳум устозим, тарихчи олим Поён Равшанов билан ҳамкорликда ишни қайтадан бошладик. “Ўзбекистон адабиёти ва санъати” газетасининг уч сонида “Соҳибқирон туғилган жой ёхуд Занжирсарой қиссаси” мақолаимиз босилди. 1992 йилда эса шу номдаги китобимиз Тошкентда нашр этилди.

Тарихий манбаларга кўра, Муборакдан 10-12 қақирим наридаги Занжирсарой Чигатой улуси ҳукмдори Қозонхоннинг олий қароргоҳи бўлган. 1346 йилда Амир Қазагон Қозонхон устидан ғалаба қозонган, пойтахт Занжирсаройдан Бухорога кўчирилган. Кейинчалик Соҳибқирон Амир Темурнинг ўзи бу маконни хуш кўриб, юришлардан сўнг қиш фаслини бир неча бор шу ерда ўтказган. Демак, Занжирсарой шунчаки харобазор эмас, у Мовароуннахр тарихининг бурилиш нуқталаридан бирига шохид бўлган макондир.

Йиллар давомида бу маконга дунёга танилган олимлар келди. Франциядаги “Амир Темур” жамияти асосчиси профессор Люсьен Керен, шу жамиятнинг ҳозирги раҳбари, Самарқанд шаҳрининг фахрий фўкароси профессор Фредерик Брессанд хоним, архитектора профессори Кьяра Силви Антонини, америкалик машҳур олима Беатрис Манц шулар жумласидан.

2024 йилда Россиянинг Пенза шаҳрида ўтказилган йирик халқаро конференцияда Занжирсарой ҳақида археолог олим, тарих фанлари доктори, профессор Абдусобур Раимкулов маъруза қилди. Конференция материаллари Қозон шаҳрида нашр этиллаган нуфузли “Археология Евразийских степей” журналинда эълон қилинди. Уни ўнлаб мамлакатдаги мутахассислар мутолаа қиладди.

Занжирсарой номи миллат шъриятига ҳам кириб келди: Тошкентда Амир Темур бобомиз ҳайкали очилган тантананада Абдулла Орипов ўқиган шеърда “Занжирсарой ўчин олган зот” деган мисра янгради. Муборак туманининг шохқўчаси Занжирсарой номи билан юритила бошлади.

Минг шукрки, она юртимиз тарихига оид бундай изланишлар бутун халқимиз ҳукмига бемалол ҳавола этилмоқда, юртимиз ва хорижий олимлар бу тадқиқотларга муносабат билдирмоқда. Бу — мустақиллигимиз шарофати.

Хулоса

Ортга назар ташлар эканман, бир хулосага келаман: янги Ўзбекистон — инсон қадрини улуғлаш, халқ дардида шерик бўлиш, жамиятда адолат ва тенг имкониятлар муҳитини яратиш йўлидаги улкан бунёдкорликлар номидир.

Бугун ҳар биримиздан четдан кузатувчи бўлиб қолиш эмас, дахлдор, фаол ва масъул фуқаро бўлиб яшаш талаб этилади.

Бир пайтлар иқтисодий имкониятларимиз кўпроқ ер ва табиий бойликлар билан ўлчанган бўлса, бугун улардан қандай фойдаланилаётгани билан белгиланмоқда.

Таҳлил

Баъзан тинчликнинг қадрини англаш учун ўз ҳаётимиздан бир муддат четга чиқиб, дунёда кечаётган воқеаларга назар ташлашнинг ўзи кифоя. Бугун курраи заминнинг қайсидир бурчагида тонг отишини хотиржамлик билан кутаётган, эртаси қандай бўлишини билмай, ҳар бир дақиқани хавотир билан ўтказаятган инсонлар бор. Бир дастурхон атрофида оиласи билан нонушта қилиш, фарзандини мактабга кузатиш, ишга бориб, кечқурун уйига саломат қайтиш биз учун кундалик ҳаётнинг оддий бир қисми. Аммо дунёнинг айрим нуқталарида ана шу оддийликнинг ўзи орзуга айланган.

УШБУ МАҚОЛАНИ
ҚОРАҚАЛПОҚ ТИЛИДА
ҲАМ ўқиш учун
QR-КОДНИ СКАНЕР
ҚИЛИНГ!

yuz.uz_news

yuz.uz_news

КЕЧА ОРЗУ ЭДИ, БУГУН – ВОҚЕЛИК

Ишлаб чиқариш ва инсон ҳаётида акс этаётган иқтисодий ўзгаришлар

Тўғри, бу воқеалар биздан минглаб қақирим узокда. Лекин бугунги дунёда масофалар аввалгидек узок эмас. Ахборот бир зумда етиб боради, бир ҳудуддаги бекорорлик татири бошқа минтақаларда ҳам сезилади. Бир замонда, бир сайёрада, тақдирлари бир-бирига тобора яқинлашаётган инсонлар ўлароқ яшар эканмиз, юртимиздаги осойишта тонглар, хотиржам меҳнат, дастурхонимиздаги ризқ қадрини яна бир бор ҳис этмай иложимиз йўқ. Тинчлик бор жойда инсон эртанги кунни ҳақида ўйлайди. Режа қилади. Фарзандининг келажагини тасаввур қилади. Бино қуради, корхона очади, билим олади. Шу маънода, тараққиётнинг энг биринчи шарти ҳам тинчлик ва барқарорликдир.

Бугун юртимизда ана шу осойишта ҳаётнинг қадри янада танаффуз ҳис этилаётган палла. Мустақиллигимизнинг 35 йиллик шодиёнаси нафаси ҳар бир ҳудудда сезилмоқда. 25 август кунин Президентимиз иштирокида мамлакатимизнинг барча ҳудудларида янги объектиларни ишга тушириш маросими ҳам ана шу жараённинг яна бир ёрқин кўриниши бўлди. Сирдарёда — улкан энергетика қувватлари, Қорақалпоғистонда — шамолдан электр оладиган замонавий станция ва энергия сақлаш тизими, Андижон, Наманган ва Жиззахда — тўқимачилик, трикотаж ва тилла ишлаб чиқарилган корхоналар, Самарқанд ва Тошкентда — янги металлургия қувватлари, Янги Тошкентда — илм ва таълим учун замонавий мажмуалар.

Бир қарашда булар мамлакатнинг турли нуқталарида ишга тушаётган алоҳида-алоҳида лойиҳалар. Аммо бир оз синчиқлаб қарасангиз, улар ортда ягона манзара кўринади. Ўзбекистон иқтисодиёти ўзгаришти. Бу ўзгаришни биргина рақам билан ифодалаш қийин, чунки гап иқтисодиёт ҳажмининг ўсишидагина эмас. Гап иқтисодиётнинг мазмунини ўзгараётганида.

Бир пайтлар иқтисодий имкониятларимиз кўпроқ ер ва табиий бойликлар билан ўлчанган бўлса, бугун улардан қандай фойдаланилаётгани билан белгиланмоқда. Мавжуд имкониятларига инсон ақли, меҳнати ва замонавий технология қанча ҳисса қўша олиши тобора муҳим аҳамият касб этяпти. Пахта даладан узилган жойда ўз иқтисодий қувватини тўхтатиб қолмайди — ундан янги маҳсулот, янги иш ўрни, янги бозорлар сари йўл очилади. Ер қаъридан олинган бойлик ҳам саноат занжирини янги босқичларни ҳаракатга келтириб, юрт тараққиётига хизмат қилади.

“

Сўнгги ўн йилда мамлакатимиз иқтисодиёти ҳажми 2,5 баробардан зиёд ошди. Иқтисодиёт тармоқларига 160 миллиард доллар хорижий инвестиция жалб қилинди. Умумий қиймати 76 миллиард доллар бўлган 2163 та йирик саноат лойиҳаси ишга туширилди. Қарийб 6 миллион аҳоли доимий иш ўрнига эга бўлди.

Иқтисодиёт тармоқларига 160 миллиард доллар хорижий инвестиция жалб қилинди. Умумий қиймати 76 миллиард доллар бўлган 2163 та йирик саноат лойиҳаси ишга туширилди. Қарийб 6 миллион аҳоли доимий иш ўрнига эга бўлди.

Рақамларнинг ҳар бири алоҳида таҳлилга арзийди. Аммо уларни ҳаёт тилига таржима қилсак, маъноси янада кенгайди. Қарийб 6 миллион инсоннинг доимий иш билан таъминлангани — шунча инсоннинг ўз меҳнати билан оиласига даромад олиб кириши, фарзандлари учун режа қилиши, келажа-

гини ишончлироқ тасаввур қилиши демек. 160 миллиард долларлик инвестиция эса фақат кириб келган маблағ бўлиб қолмай, янги технология, янги ишлаб чиқариш, янги

тажриба, янги бозор ва янги имкониятлар дегани.

Ишга туширилаётган лойиҳалар шу катта жараённинг давоми. Умумий қиймати қарийб 50 триллион сўм бўлган 72 та йирик саноат ва сервис лойиҳаси ҳамда 91 та ижтимоий соҳа объекти ишга туширилмоқда. 15 мингта янги иш ўрни яратилди. Бюджетта йилга қўшимча 1 триллион сўм тушум тушиши кутилмоқда.

Рақамларнинг ортига қарасак, уларнинг мазмунини бошқача кўринади. 15 минг инсоннинг меҳнатига эҳтиёж пайдо бўлиши, минглаб оилалар даромади ва турмуш режаларига таъсир қиладиган ўзгариш. Бюджетта тушадиган қўшимча маблағ эса яна янги мактаб, йўл, шифохона ёки ижтимоий лойиҳа учун имконият бўлади.

Шу боис, бугунги лойиҳаларни фақат инвестиция ва экспорт кўрсаткичлари билан ўлчаб тўғри эмас. Чунки иқтисодиётдаги ҳар қандай ҳаракатнинг якуний натижаси инсон ҳаётидир. Корхонанинг қуввати қанча

бўлишидан қатъи назар, унинг энг катта натижаси қанча инсонга муносиб меҳнат ва даромад имконини берганида кўринади. Университетда шаклланаётган тафаккур мамлакат келажагига таъсир қилади. Шифохонанинг бинолари эмас, унда сақлаб қолingan инсон ҳаёти унинг ҳақиқий қийматини белгилайди.

Жорий ўқув йили арафасида фойдаланишга топширилаётган ижтимоий объектиларга қарасак, бу фикр янада ойдинлашди. Янги Тошкентда 10 гектар майдонда барпо этилган янги Ўзбекистон университети мажмуасида 7 минг талаба тахсил олиши учун шароит яратилган. 30 минг квадрат метр майдонни эгаллаган янги Миллий кутубхона бир вақтнинг ўзида 1,5 минг китобхона хизмат кўрсатиш, 200 мингдан ортиқ китобни жамлаш имкониятига эга. Қаршидаги Иқтисодиёт ва педагогика университети, Фарғонадаги замонавий тиббиёт муассасаси ва бошқа ижтимоий объектилар ҳам бугун қурилаётган бўлса-да, аслида, эртанги кун учун замин яратилаётганини кўрсатади.

Завод бугун маҳсулот беради. Билим эса эртага мамлакатни ўзгартиради. Шифохона бугун беморга, соғлом инсон эса эртага жамиятга хизмат қилади. Шунинг учун янги Ўзбекистон ҳақида сўз кетганда, унинг энг катта бойлигини фақат қурилаётган бинолардан эмас, ана шу биноларда таълим олаётган, меҳнат қиладиган, даволанаётган ва ўз келажагини қураётган инсонлардан излаш керак.

Президентимиз сўнгги ўн йилни янги Ўғилнинг даври — Учинчи Ренессанс пойдеворини қуриш босқичи сифатида баҳолади. Бу гоининг мазмунини ҳам бугунги ўзгаришлардан англаш мумкин. Ренессанс фақат объектилар ва кашфиётлардан бошланмайди. Унинг заминиде иқтисодий имконият, сифатли таълим, илм-фан, технология ва инсон қадрига таянадиган муҳит бўлади. Бугун ана шу замин босқичма-босқич яратилмоқда.

Шунинг учун 25 август кунин рамзий тугманинг босилиши билан ишга туширилган объектиларни бир кунлик тадбир доирасидеги кўриш камлик қилади. Улар мамлакатнинг турли нуқталарида бир вақтнинг ўзиде ҳаракатга келаётган катта жараён белгиларидир. Бу жараёнда инвесторнинг сармояси ҳам, муҳандиснинг билими ҳам, қурувчининг меҳнати ҳам, тадбиркорнинг ташаббуси ҳам, олимнинг тафаккури ҳам, ўқитувчининг сабоғи ҳам бир-бирини тўлдирди.

Энг муҳими, жараён марказида инсон турибди. Чунки тараққиётимизнинг энг ишончли ўлчови қанча бино қурилган, қанча маҳсулот ишлаб чиқарилган, ёки қанча экспорт қилинганлигиде эмас. Инсоннинг ўз юртида меҳнат қилиб, оиласини боққини, фарзанди учун яхши таълимни қўзлаши, кексайганда муносиб тиббий хизматга ишонини, эртанги кунини режалаштира олиши — тараққиётнинг ҳаётдаги энг оддий, аммо энг ҳаққоний мезонларидир.

Балким йиллар ўтиб, бугунги кунга яна бир бор назар ташлармиз. Шунда ишга туширилган 72 та лойиҳа ва 91 та объекти алоҳида-алоҳида санамасимиз. Уларни бир даврнинг белгиси, иқтисодиётдаги янги босқичнинг кўриниши сифатида эслармиз. Чунки баъзи бинолар вақт ўтиши билан эскиради. Рақамлар ўзгаради. Янги лойиҳалар уларнинг ўрнини эгаллайди. Аммо инсон ҳаётда бошланган ўзгаришлар узок яшайди.

Кеча орзу бўлган нарсаси бугун воқеликка айланади. Бугунги воқелик эса эртанги орзулар учун йўл очади. Мамлакат тараққиётининг энг катта маъноси ҳам, эҳтимол, ана шунда.

Сардор ТОЛИБОВЕВ,
“Янги Ўзбекистон” муҳбири

МУКОФОТ ШУНЧАКИ РАҒБАТ ЭМАС...

Фахр

Илҳомжон ЗИЁВИДДИНОВ,
“Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалиги ходими” фахрий унвони соҳиби, “Навбахор намунаси” кўп тармоқли фермер хўжалиги бошлиғи

жуда қийин бўлган. Ҳаммаси бўлса, пул йўқ, Тўлов тизими умуман издан чиққан — маҳсулот сотасиз, лекин пулини йиллар давомида оломайсиз. Натижада бошқа ташкилотлардан қарздорлик, унинг пенялари тўпланиб қолади. Фермернинг қосаси оқариши қийин эди.

Фермерлик шундай — фақат меҳнатдан иборат экан деганмиз охири. Тинимсиз меҳнат қилдик, лекин шунда ҳам пахта ҳосили 30 центнердан ошмасди. Ҳосил бундан юқориқ бўлишини тасаввур қилолмасдик, аслида. Чунки эсимизни таниганимиздан буён юртимизда пахта ҳосилдорлиги шундай бўлиб келганини яхши билардик. Деҳқон ҳам, фермер ҳам даладан чиқмасди. Қоши, шунча меҳнатга яраша даромадимиз қўлимизга тергас. Ҳосилни давлатга топширганимиздан кейин маблағнинг ярмидан кўли экин экин мавсумида берилган кредит тўловига ушлаб қолинарди. Қолган қисми йил охиригача берилса бериларди, бўлмаса йўқ.

Шунда ҳам нолимасдик, “план”ни бажарганимиздан қувониб юрареддик. Худди катта мажбуриятимизни бажаргандек, елкамиздан тоғ ағдариларди. Нима бўлса ҳам орта чекимданки, меҳнат қилишда давом этдик. Ниҳоят яйраб ишлайдиган ҳозирги кунларга етдик.

Бугун амин бўламнки, ҳар қайси соҳада натижадорлик ҳам, ривожланиш ҳам, фидойилик ҳам, аввало, иқтисодий мустақилликка бориб тақалади. Ўз даромадига ўзи эгаллик қилган инсонгина кўпроқ меҳнат қилади, интилади. Даромадини чамалай олади, уни янада оширишга ҳаракат қилади. Бундан ўн йил олдин юртимизда бошланган ислохотлар барча соҳалар каби қишлоқ хўжалигига ҳам туб бурилиш ясади. Аввало, тўлов тизими тартибга солинди. Деҳқон ва фермер даромадига ўзи эгаллик қила бошлади. Соҳага илм-фан ва замонавий технологиялар олиб кирилди. Натижада янги навлар яратилди, агрогадбирлар энг илгор технологиялар асосида бажарилди. Деҳқон ва фермерларга янгидан янги имтиёзлар, рағбатлар берилди. Булар ҳақида жуда узок гапириш мумкин. Лекин бу ислохотлар амалда бир нарсани исботлади — натижага фақат тинимсиз ва қора меҳнат билан эришилмайди, ўша меҳнатни тўғри ва самарали йўналтирадиган билим зарур.

Бугун деҳқон ва фермерлар аграр тадбиркорга айланиб бораётгани боиси шунда. Энди фермерлик халқро талабларга жавоб берадиган сифатли, ҳосилдор маҳсулот етиштириш, жараёнда замонавий технологияларни қўллаш, янги навларни кўрқмасдан синовдан ўтказиш, бир нечта тармоқни бириктиришга асосланган катта бир тизимга айланди.

Кейинги йилларда пахтадан 70-90 центнергача ҳосил олаётимиз, галла ҳосилдорлиги ҳам анча юқори. Фермер хўжалигимиз кўп тармоқли бўлиб, 240 дан ортиқ асаслари уяси, 30 дан ортиқ човра бор. Бу йилга қўшимча 2,5 тоннадан зиёд асал, 2,5-3 тонна гўшт маҳсулотлари етиштирамиз дегани. Ишлар энг замонавий техника воситалари ёрдамида бажарилади.

Ҳозир дунёдаги сиёсий вазият оғир. Озик-овқат етиштириш ҳеч бир давлат учун осон бўлмайпти. Шундай вақтда юртимизда ҳар бир соҳа каби қишлоқ хўжалигига ҳам

қатор имтиёзлар берилиб, давлат томонидан доимий қўллаб-қувватланаётгани одамни руҳлантиради. Бир вақтлар ўз пулини ололмаган биз каби фермерларга бугун ҳаражатларининг бир қисми субсидия тарзида қайтариб берилаётгани, маҳсулот етиштиришда субсидиялар жорий этилгани айтишгагина осон. Бундай кўмак дунёнинг ҳеч бир давлатида бўлмаса керак. Бунинг ортида, аввало, соҳа вакиллари, қолаверса, халқимиз манфаатдорлиги қўзлангани ҳам бор гап. Мақсад — юртимизда озиқ-овқат хавфсизлиги, бозорларда нарх-наво барқарорлигини таъминлаш.

Хусусан, фермерларга биржа орқали сотиладиган ҳар бир килограмм пахта термини учун 1000 сўмдан субсидия тарзида қайтарилши биз учун катта имконият. Бу яна ўша иқтисодий манфаатдорликка бориб тақалади. Фермер субсидия тарзида қайтарилган қўшимча маблағ ҳисобидан янги техника олади, тўловларини вақтида амалга оширадди. Асосийси, кайфияти ва хотиржамлиги бўлади. Бундай рағбатлар бизни кўпроқ ишлашга, янги мақсадлар қўйишга ундайди.

Мустақиллигимизнинг 35 йиллик шодиёнаси арафасида бизга топширилган юксак

мукофотлар шунчаки рағбат эмас, балки катта ишонч ва масъулиятдир. Кеча Кўксарой қароргоҳида Президентимиз иштирокида бўлиб ўтган маросимда буни чуқурроқ ҳис қилдик. Давлатимиз раҳбари ўз нуқтаида ҳар бир соҳа вакили қатори деҳқон ва фермерлар меҳнатини эътироф этганида чексиз гурурландик.

Мукофотланганларнинг кўзи ишонч, фахр, миннатдорлик туйғусидан ёниб турганига гувоҳ бўлдим. Бу қилаётган ишшимизга, юртимиз тараққиёти, эртанги кунини ишонч, эришаётган натижаларимиздан фахр, касбимиздан берака топаётганимиз, фаровон ҳаётимиз учун шукроналикдир. Давлатимиз раҳбари алоҳида таъкидлагандек, янги Ўзбекистоннинг энг катта натижаси бу — ўзгарган инсон, ўз кучига ишонган фуқаро, эртанги кунга дахлдорлигини ҳис қиладиган жамиятидир.

Биз ана шу жамиятини янада юксалтиришдан чарчамаймиз. Очиги, қўқсимга тақилган фахрий унвон шижоатимни янада оширди. Энди тўхташ йўқ. Бор билим ва тажрибам билан янги Ўзбекистон тараққиётига ҳисса қўйишдан чарчамайман.

Наманган вилояти

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН

Мулоҳаза

Энг улуғ, энг азиз айём — Мустақиллик байрами арафасида ортга назар ташлаб, босиб ўтган йўлимизни сарҳисоб қилиш, ютуқларни қадрлаб, истиқболдаги режаларни белгилаб олиш халқимиз учун анъанага айланган. Истиқлол ўз-ўзидан келиб қолган инъом эмас, у ҳар бир соҳа вакилидан улкан масъулият, фидойилик ва яратувчанликни талаб этувчи узлуксиз жараёндир.

ЖАМИЯТНИ РУҚЛАНТИРУВЧИ КУЧ

ЁХУД УЧИНЧИ РЕНЕССАНСНИ БАПРО ҚИЛИШДА МИЛЛИЙ МЕДИАНИНГ ЎРНИ

Шу ўринда эса жамият қайси йўналишда ҳаракатланмасин, унинг юрак уриши ва қон босимини аниқ кўрсатиб берувчи ўзига хос барометр оммавий ахборот воситалари десак, муболаға бўлмайди. Ўтган давр мобайнида, айниқса, сўнгги йилларда мамлакатимизнинг ижтимоий-сиёсий қиёфаси тубдан ўзгарди ҳамда мазкур янгиланишлар шабадаси матбуот ва медиа майдонида ҳам яққол сезилди. Жамиятда эркин фикр уйғониши, фуқароларнинг ўз ҳақ-ҳуқуқларини теран англаб етиши ўз-ўзидан рўй бергани йўқ, албатта.

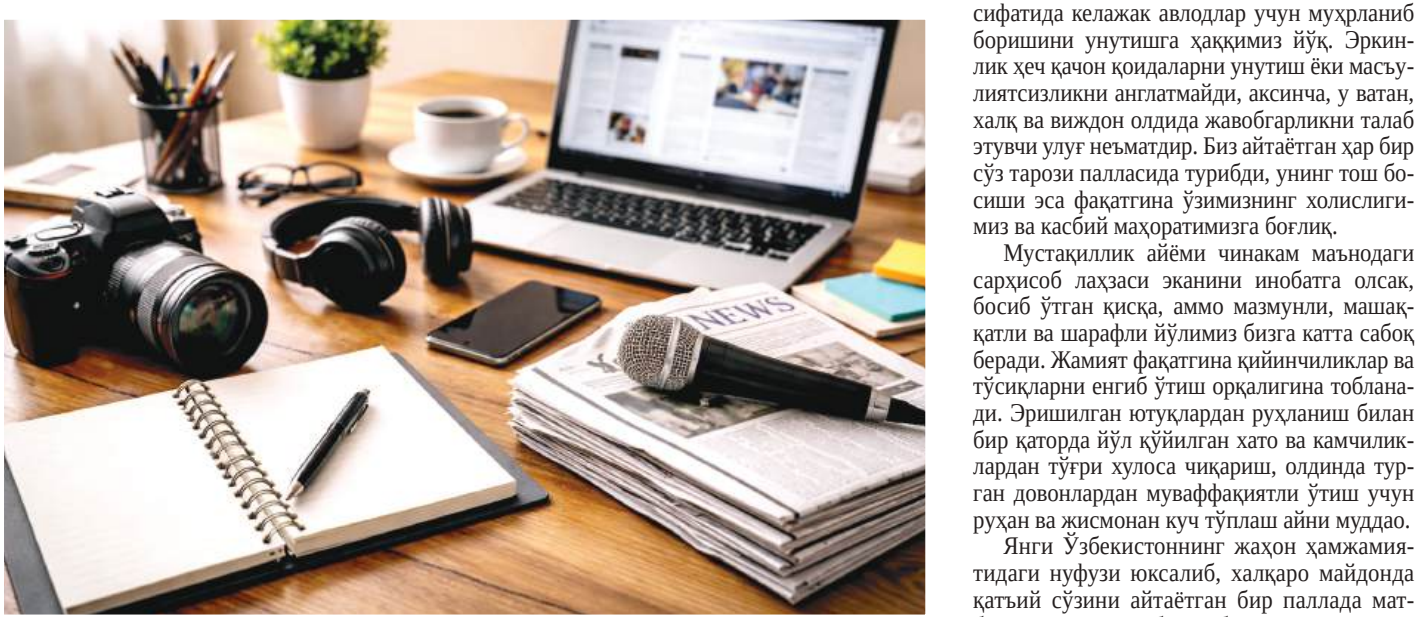
Бир вақтлар халқ дарди ва муаммоларидан узилаётган, аксарият ҳолларда баландпарвоз сўзлар исканжасига тушиб қолган журналистика бугун янгича қиёфа касб этди. Матбуот сахнасида дадил фикр, танқидий ёндашув ҳамда таҳлилий мушоҳада қайтди. Ўрта-мизда сўз эркинлигини таъминлаш йўлидаги амалий ишлар мевасини бера бошлади.

Бу каби ижобий ўзгаришларнинг туб негизиди, шубҳасиз, давлатимиз раҳбарининг сиёсий иродаси ва демократик тамойилларни ҳаётга жорий этиш йўлидаги қатъий ташаббуслари мумкин. Мамлакатимиз етакчисининг бевосита эътибори ҳамда қўлаб-қувватлаши натижасида қалам аҳли ўзининг чинакам кучини ҳис қилди, жамиятдаги камчиликларни дадил кўтариб чиқиш ва ижтимоий адолат минбарига айланиш имконига эга бўлди. Журналистика эндиликда шунчаки воқеа-ҳодисаларни қайд этувчи ёки мақтовларни қаторлаштирувчи восита эмас, халқни қийнаётган масалаларни илдири билан таҳлил қилиб, уларга ечим изловчи, энг муҳими, таъсирчан жамоатчилик назоратини ўрнатувчи куч сифатида майдонга чиқди.

Давлат ва жамият ўртасидаги узвий алоқани мустаҳкамлашда хусусий сектор улушининг ҳиссаси эътирофга муносиб. Нодавлат телеканаллар, мустақил интернет нашрлари ҳамда ижтимоий тармоқлардаги фаол ижодкорлар халқимизнинг ўй-хаёллари, орзу-умидлари ва ташвишларини рўй-рост намоян этувчи кўзгута айланди.

Айнан уларнинг саъй-ҳаракатлари билан чекка ҳудудлардаги муаммолар ҳам кенг миқёсда муҳокама қилиниб, ўз ечимини топмоқда. Давлат ва ҳокимият идоралари хусусий нашрлар кўтариб чиқаётган масалаларга зудлик билан муносабат билдираётгани, танқидлар асосида амалий чоралар кўрилатгани ва мансабдор шахсларнинг халқ билан бевосита мулоқотга киришаётгани — сўз эркинлиги амалда таъминланаётганининг ёрқин исботи. Давлат идоралари ва фуқаролар ўртасидаги шаффоф мулоқот айнан мустақил оммавий ахборот воситалари кўмағида самарали йўлга қўйилмоқда. Мазкур ҳамкорлик ҳамда бир-бирини эшитиш маданияти жамиятдаги ижтимоий барқарорлиқни мустаҳкамлаш бариберида одамларнинг эртанги кунга бўлган ишончини ошираётгани ҳам ҳақиқат.

Тарихга назар солсак, ҳар қандай буюк юксалиш ва цивилизациялар уйғониши даврида эркин фикр, илм-фан ҳамда маърифат етакчи ўринга чиққан. Жаҳид боболаримиз ҳам халқни жаҳолат ботқоғидан қутқаришда

асосий қурол сифатида бежиз миллий матбуотга таянмаган.

Бугунги кунда ҳам ушбу эзгу анъана ўзининг мантиқий давомини бошдан кечирмоқда. Давлатимиз раҳбари илгари сурган янги Ўзбекистонда Учинчи Ренессанс пойдеворини барпо этиш гоёси жуда чуқур ўйланган, аниқ механизм ва стратегияларга асосланган, жамият интеллектини юзага чиқарувчи тарихий қадамдир. Миллий юксалишнинг бу янги даври ўзида юксак маънавият, замонавий

Одилжон ТОЖИЕВ,
Миллий медиа ассоциацияси
бошқарув раиси, Олий Мажлис
Қонунчилик палатаси депутати

таълим, инновацион иқтисодиёт ва албатта эркин тафаккурни мумкинсам этади.

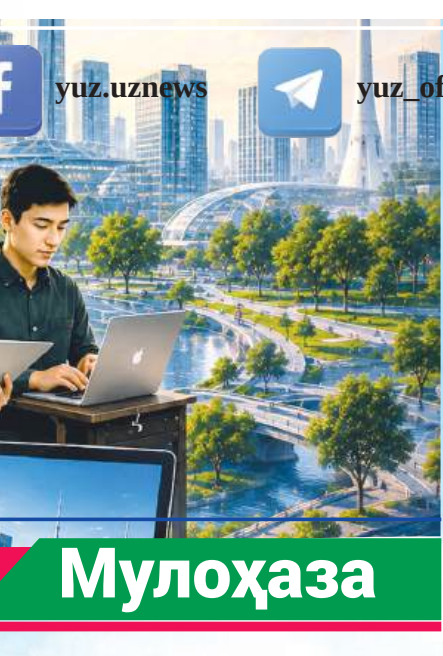
Бундай улгвор мақсадлар сари ташланаётган қадамлар самарасини халққа етказиш, одамлар қалбиди дахлдорлик ҳиссини уйғотиш ҳамда ислохотлар йўлидаги сунъий тўсиқлару бюрократик ҳолатларни ҳолис

ёритишда матбуотнинг ўрни бекиёс бўлмоғи шарт. Замоннинг ўзи қалам аҳлидан жамиятни уйғотувчи, халқни теран фикрлашга ундовчи ва миллатнинг интеллектуал салоҳиятини юксалтирувчи асосий ҳаракатлан-тирувчи куч бўлишни қатъий талаб этмоқда. Демак, ахборот маконида ҳалоллик, ҳолис-лик ва чуқур таҳлилни қарор топтираскинча, мамлакатимиз равақли ҳамда Учинчи Ренессанс гоёсининг томир ёшишига муносиб хизмат қилган бўламиз.

Шу ўринда эътибордан четда қолдириб бўлмайдиган яна бир долзарб масала борки, у бевосита миллий контент яратиш жараёни билан боғлиқ. Глобаллашув шиддат билан

Тарихга назар солсак, ҳар қандай буюк юксалиш ва цивилизациялар уйғониши даврида эркин фикр, илм-фан ҳамда маърифат етакчи ўринга чиққан. Жаҳид боболаримиз ҳам халқни жаҳолат ботқоғидан қутқаришда асосий қурол сифатида бежиз миллий матбуотга таянмаган.

Нуктаи назар

СТРАТЕГИК ШЕРИКЛАРНИНГ ИЛМИЙ-МАЪРИФИЙ АЛОҚАЛАРИ МУСТАҲКАМ, ИНТИЛИШЛАРИ МУШТАРАК

Баҳодир МАЪМУРОВ, Бухоро давлат педагогика институтини ректори, педагогика фанлари доктори, профессор

Глобаллашув ва геосиёсий жараёнлар нихоятда мураккаб тус олаётган, мамлакатлар ўртасидаги муносабатлар янги мазмун ва шакллар билан бойиб бораётган бир даврда халқлар ўртасидаги азалий дўстлик, ўзаро ҳурмат ва ишончнинг давлатлараро муносабатлар мустаҳкамлигидаги аҳамияти тобора ортаётган. Айниқса, тарихий илдишлари, тили, маданияти, маънавий қадриятлари ва дунёқараши бир-бирига яқин халқларнинг ҳамжиҳатлиги нафақат икки давлат тараққиёти, балки бутун минтақадаги тинчлик ва барқарорлик учун жуда муҳим. Ўзбекистон ва Озарбайжон халқларининг кўп асрлик қардошлиги ана шундай мустаҳкам маънавий пойдеворга эга.

Бугун эса бу қардошлик стратегик шерик-лик ва иттифоқчилигимизнинг муҳим таян-чига айланмоқда. Озарбайжон Президенти Илҳом Алиевнинг юртимизга навбатдаги ташрифи ҳам ана шу стратегик ҳамкорликнинг энг ёрқин ифодаси десак, янгиланма-миз. Мазкур ташриф нафақат сиёсий ва иқтисодий алоқаларни мустаҳкамлаш, балки инсон капиталини ривожлантириш, мада-ният, илм-фан ва таълим соҳаларидаги ҳам-корликни янги босқичга олиб чиқиш жиҳати-дан ҳам катта аҳамиятга эга бўлди. Хусусан, ташриф доирасида олий даражадаги музока-ралар, Олий давлатлараро кенгашининг учин-чи йилгилиши ўтказилди. Шунингдек, Бухоро ва Лоҳин, Урганч ва Хонкенди, Урганч ва Нах-чивон шаҳарлари ўртасида биродарлик му-носабатлари ўрнатилиши тўғрисидаги баён-номалар имзоланди. 2027 йилда Ўзбекистон ва Озарбайжон биргаликда ФИФА U-20 жаҳон чемпионатида мезбонлик қилиши эса икки давлат маданият ва спорт соҳасидаги ҳамкорлигининг ёрқин намунаси сифатида алоҳида эътиборга молик.

Бугун жуда юқори даражага кўтарилган ўзаро дўстона муносабатлар ва биргаликдаги саъй-ҳаракатлар замирида 2024 йил августда

Хар бир мамлакатнинг тараққиёти таъ-лимга берилаётган эътибор билан ўлчанади. Педагог сифатида мени, табиийки, Ўзбеки-стон — Озарбайжон ҳамкорлигининг таълим ва илм-фан йўналиши алоҳида қизиқтиради. Чунки икки давлат ўртасидаги бугунги ҳам-корлигининг узқ мuddати самарадорлигини айни шу билан бевосита алоқдор.

Ҳамкорлиқнинг устувор йўналишини бўлган таълим соҳаси давлат раҳбарларининг наза-ридан четда қолгани йўқ. Бунгача 2024 йил-да икки томон ўртасида мактабгача таълим, касбий таълим, ўрта махсус, олий таълим ва илм-фан соҳаларидаги ҳамкорликка оид ҳуж-жатлар имзоланган эди. Фузулий шаҳрида Мирзо Улуғбек номидаги мактабининг очи-лиши эса таълим соҳасидаги ҳамкорлиқнинг ўзига хос рамзи бўлди. Ўзбекистон томони-дан қурилган ушбу мактаб нафақат ўқув мас-кани, балки икки халқ дўстлигининг ёш авлод қалбидидаги тимсолдир.

Энди Низомий номидаги Ўзбекистон Миллий педагогика университетининг янги кампуси ана шу маънавий кўприқнинг яна бир салмоқли бўғинига айланди. Янги Тош-кент ҳудудида 40 гектар майдонда барпо этилаётган ушбу замонавий таълим маска-нининг биринчи босқичида 12 минг ўринли беш қаватли ўқув биноси ва илгор лаборатор-ия мажмуаси фойдаланишга топширилди. Президентлар очилиш маросимида рамзий лентани кесиш, университет ҳовлисида кўчат ўтказганини эса икки давлат ўртасидаги маъ-рифий боғлиқлик ва келажакка ишонч рамзи сифатида таъкин этиш мумкин.

Шубҳасиз, Низомий Ганжавий — биргина Озарбайжоннинг эмас, бутун туркий ва Шарқ адабий-эстетик тафаккурининг буюк намоян-даси. Унинг номи Ўзбекистон пойтахтида-ги педагогик таълимнинг йирик даргоҳига берилгани икки халқ ўртасидаги маънавий ришталарининг нақадар тереқлигини англа-тади. Буюк озарбайжон шоири ва мутафакки-рини Низомий Ганжавий меросига бағишланган музей экспозициясида эса адибнинг бой маъ-навий мероси, ҳаёти ва ижоди, шунингдек, Ўзбек ва озар халқлари ўртасидаги кўп асрлик маданий ва адабий алоқалар ақс этгани билан диққатга сазовор.

Навбатдаги қадам икки мамлакат ўртаси-да таълим, илм-фан борасидаги янги имко-ниятларини очиб ва ўзаро илмий ҳамкорлик масалаларини чуқурлаштиришдан иборат. Педагогика университети келажак авлодга таълим-тарбия берадиган муаллимлар тайёр-ланадиган маскан. Шу жиҳатдан унинг замона-вий инфратузилмага эга бўлиши, халқаро ҳамкорликка очқилги, илм-фан ва иннова-цияларга таяниши бутун жамиятнинг кела-жакка дахлдор масала.

Маданият соҳасидаги ҳамкорлик ҳам ўзи-нинг ёрқин натижаларини кўрсатмоқда. Ушбу

35 йил

5

2026 йил 31 август, 179-сон

Шу билан бирга, давлатлараро муноса-батлар фақат сиёсий мулоқот билан чекланиб қолмай, савдо-иқтисодий ва инвестиция-вий алоқалар ҳам изчил кенгайиши муҳим. Мамлакатлар ўртасидаги ўзаро товар айир-бошлаш қиймати 2025 йилда 795 миллион доллар бўлган. 2026 йилнинг беш ойида эса бу кўрсаткич яна 33 фоиз кўпайиб, 144 мил-лион долларни ташкил этди. Энг катта мақ-садлардан бири 2030 йилга бориб ўзаро товар айирбошлаш қийматини 1 миллиард доллар-га етказиш бўлиб, бу икки қардош халқнинг иқтисодий интеграцияси ва ўзаро манфаатли ҳамкорлик сари дадил қадам ташлаётганидан далолат, албатта.

Транспорт-логистика соҳасида ҳам муҳим ютуқларга эришилди. Ўзбекистон ва Озар-байжон ўртасидаги транзит юк ташиш ҳажми 2025 йилда 1,4 миллион тоннани ташкил эт-ган бўлса, 2026 йилнинг биринчи ярмида бу кўрсаткич ўтган йилнинг шу даврига нисба-тан 12,2 фоиз осиди.

Марказий Осиё билан Кавказ ва Европа бозорларини боғловчи транспорт йўлак-ларининг ривожланиши ҳар икки мамлакат учун стратегик аҳамиятга эга. Шу нуқтаи назардан, Транскаспий халқаро транспорт йўлаги, темир йўл ва денгиз логистикасини ривожлантириш, юк ташиш имкониятлари-ни кенгайтириш, янги транспорт инфрату-зилмасини яратиш кун тартибидидаги масала-лардан.

Икки давлат Ўрта йўлак — Каспий ден-гизи орқали Марказий Осиёни Жанубий Кавказ ва Европа билан боғловчи транзит тармоғи орқали боғланишни кучайтиришга келишиб олди. Давлатимиз раҳбари Кас-пий денгизидида қўшма флот яратиш бўйича ишларни жадаллаштириш режаларини ҳам маълум қилди. Бу эса минтақавий транс-порт-логистика тизимини тубдан янгилаш-га хизмат қиладиган қарор. Шунингдек, Ўзбекистон учун паром қурилиши масала-сида ҳам келишувга эришилгани маълум қилди.

Бухоро — Шарқ цивилизациясининг энг қадимий бешиқларидан, илм-маърифат ва маънавий шаҳри. Президентларнинг 24 август кунги Шариф шаҳарга ташрифи ҳам ушбу тарихий жараённинг мантиқий даво-ми бўлди. Бухоро билан Озарбайжон ўрта-сидаги алоқалар ҳам шунчаки замонавий дипломатик муносабатлар маҳсули эмас. Бу тарихий шахар икки халқнинг қадимий сав-

қардош халқлар асрлар давомида адабиёт, мусиқа, санъат, илм-фан ва маънавият соҳа-ларида бир-бирини бойитиб, тўлдириб кел-ган. Алишер Навоий ва Низомий Ганжавий ижодий мероси, мумтоз адабиёт анъаналари, Шарқ тафаккури, умумий туркий-маданий қадриятлар халқларимизни бирлаштирадиган улкан маънавий макондир.

Ўзбекистоннинг Озарбайжондаги мада-ният кўнлари, ўз навбатида, Озарбайжоннинг мамлакатимиздаги маданият кўнлари, Шуша кўнларининг Хивада ўтказилиши, санъат фестиваллари, адабий анжуманлар дўст халқ-ларнинг бир-бирини янада теран англаши-га хизмат қилмоқда. Шунингдек, Бухоро ва Лоҳин, Урганч ва Хонкенди, Урганч ва Нах-чивон шаҳарлари ўртасида биродарлик му-носабатлари ўрнатилиши тўғрисидаги баён-номалар имзоланди. 2027 йилда Ўзбекистон ва Озарбайжон биргаликда ФИФА U-20 жаҳон чемпионатида мезбонлик қилиши эса икки давлат маданият ва спорт соҳасидаги ҳамкорлигининг ёрқин намунаси сифатида алоҳида эътиборга молик.

Бугун жуда юқори даражага кўтарилган ўзаро дўстона муносабатлар ва биргаликдаги саъй-ҳаракатлар замирида 2024 йил августда

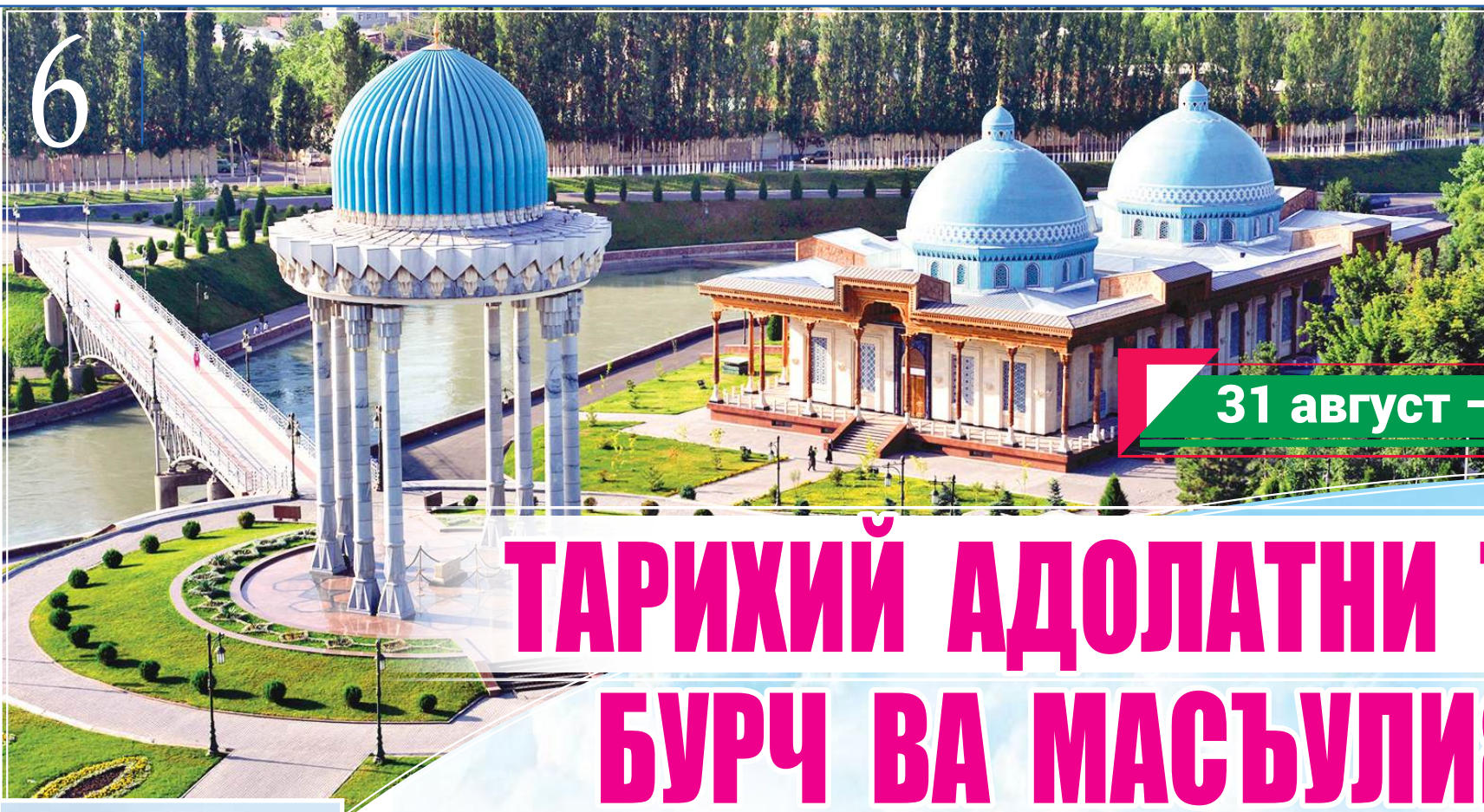
томонлар ўртасида Иттифоқчилик муноса-батлари тўғрисидаги шартнома имзолангани, таълим, фан, маданият, туризм, савдо-иқти-содий ва инвестициявий ҳамкорлиқни ривож-лантиришга қаратилган қўллаб-қувватлар қабул қилингани, давлат раҳбарларининг оқилона сиёсати мумкин.

Бу гагли ташриф эса ушбу муносабат-ларнинг институционал асосларини янада мустаҳкамлаб, Олий давлатлараро кенгаш-нинг учинчи йилгилиши давлатлар ўртасидаги стратегик мулоқотни мунтазам ва тизимли шаклда давом эттириш учун муҳим меха-низмга айлانганини кўрсатди. Озарбайжон етакчиси давлатимиз раҳбари ҳақида фикр билдираркан, икки давлат ўртасидаги му-носабатларнинг юксалишида Президент Шавкат Мирзиёев билан ўрнатилган самий-ий дўстлик ва ўзаро ишонч алоҳида ўрин туттишини, унинг биродарлик, бирлик ва ит-тифоқчилиқни мустаҳкамлаш йўлидаги ти-нимсиз саъй-ҳаракатлари қардош юртда чу-қур ҳурматга сазовор эканини таъкидлади. Бу эса мамлакатлар ўртасидаги алоқалар қанча-лик мустаҳкам ҳуқуқий асосга эга бўлмасин, уларнинг амалий самараси, аввало, сиёсий ирода, ўзаро ишонч ва инсоний муносабат-ларга боғлиқлигининг амалий исботидир.

до йўллари, илмий-маърифий алоқалари, адабий ва маданий муштараклигини намоян этадиган муҳим марказдир.

Менимча, бугунги Ўзбекистон — Озар-байжон муносабатларининг энг катта кучи одамлар қалбига, ҳудудлар ҳаётига, олий таълим муассасаларига, илмий жамоаларга, маданият ва санъат майдонларига кириб бо-раётганида. Биз — таълим соҳаси ходимлари қардош ва дўст халқ билан илмий, маданий ҳамкорлиқни янада ривожлантиришга ўз ҳиссамизни қўйишни шарафли вазифа деб биламиз.

Профессор-ўқитувчилар ва талабалар ал-машинуви, қўшма илмий лойиҳалар, қиёсий тадқиқотлар, педагогик тажриба алмашину-ви, туркий тиллар ва адабиётларни ўрганиш, ёш олимлар ҳамкорлигини кучайтириш — булар олдимизда турган муҳим вазифалар-дан. Чунки икки давлат ўртасидаги битимлар келишувларни мустаҳкамлаб, инвестициялар иқтисодий алоқаларни ривожлантирса, мада-ний халқлар қалбини боғлайди. Аммо кела-жакни бирлаштирадиган нуқта таълимдир. Бу шериклик келажакда янада кенгайиб, икки давлат фаровонлиги ва минтақавий барқарор-лиқнинг муҳим омилига айланишига ишон-чимиз комил.

31 август — Қатагон қурбонларини ёд этиш куни

ТАРИХИЙ АДОЛАТНИ ТИКЛАШ — БУРЧ ВА МАСЪУЛИЯТИМИЗ

Қатагон қурбонларини ёд этиш миллий ўзлгимизни англаш, тарихий адолатни тиклаш ва ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш демокдир. Ўтмишнинг хали тўлиқ очилмаган саҳифаларини ўрганиш, ноҳақ қурбон бўлган аждодларимиз пок номини тиклаш ва ибратли ҳаётини келажак авлод қалбига муҳрлаш ҳам шарафли, ҳам муқаддас вазифа. Айни мавзуда Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Қатагон қурбонлари хотираси давлат музейи директори, тарих фанлари доктори, профессор Бахтиёр ХАСАНОВ билан суҳбатлашдик.

Хотира китоби” нашр этилиб, кутубхоналарга тарқатилмоқда.

— Нима учун минглаб бегуноҳ ватандошларимиз, жадид боболаримиз собиқ тузум даврида ҳам, ундан кейин ҳам узоқ вақт оқланмай, “қора рўйхатлар”да қолиб кетган?

— Бунинг замирида катта сиёсий ва инсоний армонлар ётибди. Минглаб ватандошларимизнинг узоқ йиллар оқланмай қолганига бир неча сабаб бор эди. Яъни собиқ шўро ҳукумати ўз даврида фақат тизимга

дахлдор бўлган. Оддий деҳқонлар, хунармандлар ва мулкдорлар сифатида сургун қилинган миллионлаб бегуноҳ юртдошларимиз эса бутунлай унутилган.

— Бу бўйича нималар қилинмоқда?

— Бугунги кунда архивлар эшиги тарихчилар учун тўлиқ очилди. Илгари сохта ҳужжатларда “босмачи” ёки яна нималардир деб қораланган боболаримизнинг аслида ўз туپроғини ҳимоя қилган чин ватанпарварлар экани исботланди. Олий суд томонидан мингта яқин ватандошимизнинг расман оқланиши нафақат ҳуқуқий ғалаба, уларнинг авлодлари қалбига кўп йиллик доғни ювиб ташлаган тарихий адолат тантанаси ҳамдир. Қатагон қурбонлари хотираси давлат музейи томонидан ўша даврда қатагон қилинган ва баъзи сабабларга кўра оқланмай қолган юртдошларимизни оқлаш борасида муҳим ишлар қилинди. Минглаб кишилар совет давридаги сиёсий қатагонлар гирдобидида ноҳақ айбланиб, сургун қилинган, отиб ташланган ва узоқ йиллар давомида уларнинг номларини оқлаш имкони бўлмаган. Олий суд томонидан 2021 йилдан шу кунга қадар жами 1381 кишининг номи оқланди.

Биз бугун архив чанглари орасида қолиб кетган ҳар бир инсон тақдирини тиклашни миллат ва инсонийлик олдидаги муқаддас бурчимиз деб биламиз ва бу жараён ҳали тўхтагани йўқ, тадқиқотларимиз изчил давом этмоқда.

— Музей жамоаси ва олимлар томонидан архивлардан олинган янги тарихий фактлар ҳамда тикланган номлар ҳақида ҳам сўзлаб берсангиз.

— Жорий йил тарихчи олимларимиз ва музей жамоаси учун ҳақиқий қашфиётлар йили бўлди. Изчил илмий қидирувлар натижасида илгари ҳеч бир рўйхатда бўлмаган, сохта айбловлар билан отиб ташланган ёки сургун қилинган мингта яқин ватандошимизнинг шахси ва тақдирини аниқлаш, уларни расман оқлаш учун ҳужжатлар Олий судга тақдим этилди. Маҳаллий ва хорижий архивлардан жадид боболаримиз ўз қўли билан ёзган асл хатлари, тергов пайтидаги жасоратли жавоблари ва улар устидан қақув ёзган сохта гувоҳликларнинг асл баённомалари топилди. Қатагон қилинганларнинг оила аъзолари, “ватан хонинининг оиласи” сифатида сургун қилинган аёллар ва болаларнинг аянчли тақдирига оид аниқ рақамлар ва ҳужжатлар илк бор илмий муомалага киритилди. Тўпланган янги тарихий фактлар шунчаки архивда қолмади, улар ҳудудлар кесимида кўп томли китоблар ҳолига келтирилиб, тақдим этилди. Илмий

ҳодимларимиздан иборат махсус гуруҳлар Россия, Қозоғистон ва Германия фондларига самарали илмий экспедициялар уюштирди. У ердан юртимиздан сургун қилинган ва отиб ташланган ватандошларимизга оид юзлаб янги тергов ҳужжатлари, шахсий хатлар ва “Ўта махфий” тамғали баённомалар нусхалари олиб келинди. Музей илмий ҳодимлари томонидан ўзбек, рус, инглиз ва немис тилларида ўнга яқин китоб ва монография, юзга яқин илмий мақола ва тезис чоп этилди. Бу ишлар қатагон қилинганлар тарихини чуқур ва ҳар томонлама ўрганишга хизмат қилмоқда.

2026 йилда “Тарихнинг номаълум саҳифалари” тўпламининг 13-китоби камина муҳаррирлиги остида нашрдан чиқарилди. Унда тарихимизнинг ҳали тўлиқ ўрганилмаган, илмий жиҳатдан муҳим бўлган саҳифалари ёритилган.

— Сунъий интеллект, рақамли аватарлар ва интерактив хариталарнинг музей экспозициясига кириб келиши тарихини жонлантиришда қандай ўзгариш ясамоқда?

— Қатагон қурбонлари хотираси давлат музейининг экспозицияси “Янги Ўзбекистон: Учинчи Ренессанс асослари” концепцияси асосида тубдан янгиланди. Замонавий инфо-киосклар, мултимедиа мониторлари, интерактив экранлар ва рақамли технологиялар жорий этилди. Тарихий ҳужжатлар, фотосуратлар ва музей ашёлари замонавий экспозиция ечимлари билан уйғунлаштирилди.

Экспозицияда тарихий манба, бадиий образ ва рақамли технология бир бутун тизимга айланди.

Бу эса таширф буюрувчиларга тарихий воқеаларни шунчаки кузатиш эмас, балки уларни чуқурроқ ҳис қилиш ва англаш имконини бермоқда. Экспозицияда сунъий интеллект, рақамли аватарлар, интерактив хариталар ва мултимедиа контентдан фойдаланилиши тарихий воқеалар ва шахслар ҳақидаги маълумотларни янги, таъсирчан шаклда қабул қилиш имконини яратмоқда.

— Сунъий интеллект ва рақамлаштиришнинг кенг тус олиши инсоннинг жонли мулоҳазасини сўндириб, тарихий ҳақиқатнинг асл ҳоҳиятини сўсайтириб қўймоқда? Нима деб ўйлайсиз?

— Бу масала дунё музейшунослигида энг долзарб бахслардан бири. Бироқ тажриба кўрсатмоқдаки, тўғри фойдаланилса, технология тарихий ҳақиқатни ўсириб юбормайди. Биз музей экспозицияларидан мултимедиа ёки 3D технологиялардан фойдаланганимизда, уларнинг замирида фақат ҳаққоний архив ҳужжатлари туради. Масалан, сенсорли экранга жадид боболаримиз сурати ёки тергов баённомаси жойлаштирилади. Технология ҳужжати тўқиб чиқарилган, балки йиллар давомида чанг босиб ётган қозғон ёшлар тушундирган замонавий тилга ўтириб беради.

Музейшуносликда ҳар қандай замонавий технология асосида ишончли тарихий манба, архив ҳужжати ва илмий тадқиқот туриши керак.

“Янги Ўзбекистон” мухбири
Гуличехра ДУРДИЕВА
суҳбатлашди.

— Музей архивларини очиб бўйича қўйилган вазифалар олимлар фаолиятида ва тарих ҳақиқатини тиклашда қандай амалий натижалар берди? Бу тарихий бурилишнинг музей ҳаётидаги самаралари ҳақида гапирсангиз.

— 2017 йилнинг 31 август санаси нафақат бизнинг музей, балки бутун миллатимиз тарихини асл ҳолига қайтариш йўлидаги туб бурилиш нуқтаси бўлган эди. Ўша кунни Президентимиз мажмуамизга таширф буюриб, қатагон қурбонларининг номларини тиклашимиз, руҳларини шод қилишимиз шарт деб олдимизга катта вазифаларни қўйгани кечагидек ёдимда. Бу эътибор музейимизнинг бугунги қиёфасида, нуфузида ва илмий ишларимизда катта акс садо берди. Давлатимиз раҳбари вилоятларда ҳам музейнинг бўлимларини ташкил этиш бўйича тақлиф бериб, музейлар халқимиз, айниқса, ёшларимиз учун муқаддас зиёратгоҳ, маънавият ва маърифат ўчоғи бўлиб қолиши кераклигини таъкидлади.

2017 йил 22 ноябрда Вазирлар Маҳкамаси қарори қабул қилинди ва музейимиз Вазирлар Маҳкамаси тасарруфига ўтказилиб, фаолияти янада такомиллаштирилди. Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлардаги 13 та олий таълим муассасаси тузилмасида Қатагон қурбонлари хотираси музейлари ташкил этилди.

— Ҳозирги кунда Қатагон қурбонлари хотираси музейи ва унинг ҳудудий филиаллари олдида қандай вазифалар қўйилган?

— Қатагон қурбонлари хотираси музейлари олдида фақатгина ўтмиш экспонатларини сақлаш эмас, уларни катта илмий, маърифий ва гоёвий марказга айлантириш бўйича муҳим вазифалар турибди. Сўнгги йилларда минглаб юртдошларимиз оқланган бўлса-да, архивларда

ҳали очилмаган, ўрганилмаган ишлар бор. Вазифамиз бирорта ҳам бегуноҳ қурбоннинг эътибордан четда қолмаслигини таъминлашдир. Миллат фидойилари бўлмиш жадидларнинг нафақат сиёсий фожиасини, балки улар қолдирган илмий, адабий ва маърифий меросни ўрганиш ва жамиятга тақдим этиш ҳам вазифамизга киради. Замон талабидан келиб чиқиб, барча архив ҳужжатлари, суратлар ва экспонатларнинг ягона электрон базасини яратяпмиз. Бу ис-талган тадқиқотчи ёки ёшлар учун маълумот олиш имконини кенгайтиради.

— Тарих фақат китобларда ёки музей экспонатларида қолиб кетмаслиги, балки тирик хотирига айланиши керак. Бу борада жадид боболаримизнинг эзгу гоёларини кенг жамоатчиликка, айниқса, ёш авлод қалбига сингдириш учун қандай тадбирлар ва лойиҳалар амалга оширилмоқда?

— Мақсадимиз музейни шунчаки ўтмиш экспонатлари сақланидиган жой эмас, балки катта маънавият ва тарбия масканига айлантиришдир. Шу боис, ёшлар ўтмишини чуқур англаши учун музей залларида “Хотира дарслари” ва “Жадидлар изидан” очик

мулоқотларини ўтказиш анъанага айланди. Соҳа мутахассислари ҳудудларда юриб, қатагонга учраган юртдошларимизнинг ҳали тирик бўлган фарзандлари, набиралари билан учрашмоқда ва уларнинг хотираларини ёзиб олмақда. Музейга кела олмаётган фуқаролар учун “Кўча музей” лойиҳасини йўлга қўйганимиз. Шунингдек, жадидлар ҳаёти ҳақида ҳужжатли фильмлар, қисқа видеороликлар, музейнинг виртуал 3D саёҳат дастурлари яратилди. Бундан ташқари, оқланган ватандошларимизнинг тўлиқ таржimai ҳоли жамланган кўп жилдли “Қатагон қурбонлари.

хавф туғдирмайдиган одамларнигина оқланган, миллат озодлиги, мустақиллик ва дину диёнат учун курашган жадид боболаримизни оқлашдан қўрққан. Чунки уларни оқлаш шўро тузumi ўз хатоси ва ноҳақлигини тан олишини аниқларди. Қатагон қилинганлар устидан ўқилган сохта ҳукмлар ва тергов баённомалари махсус хизматлар архивларида “Ўта махфий” тамғаси остида сақланган. Ҳужжатлар яширилгани боис, ҳеч ким асл ҳақиқатни исботлай олмаган. Ўтмишдаги оқлаш тўқинлари шунчаки юзаси бўлиб, асосан, шўро фаоллари ва раҳбарларига

2017 йил 22 ноябрда Вазирлар Маҳкамаси қарори қабул қилинди ва музейимиз Вазирлар Маҳкамаси тасарруфига ўтказилиб, фаолияти янада такомиллаштирилди. Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлардаги 13 та олий таълим муассасаси тузилмасида Қатагон қурбонлари хотираси музейлари ташкил этилди.

Камолот пиллапояси

Шиддатли янгиланишлар туфайли юртимиз йилдан йилга ёшлар орзу-мақсадлари рўёбга чиқаётган чинакам имкониятлар диёрига айланиб бормоқда. Айниқса, сўнгги ўн йилликда бугунги ёш авлоднинг истиқлол неъматидан баҳраманд бўлиб, ҳур фидоли бўлиб ўлғаяётгани, эришаётган натижалари ҳамда режаларини дадил баён этаётгани ҳам мустақиллик неъматиди, аслида.

Шундай тенг имкониятлар муҳитида мустаҳкам иродаси билан ютуқларга эришиб келаётган ёшлардан бири — “Келажак бунёдкори” медали соҳиби Чинора Ғуломова. У Бухоро вилоятининг Вобкент туманида яшайди.

Жорий йил Ёшлар кунини муносабати билан пойтахтимизнинг Олимпия шаҳарчасида давлатимиз раҳбари фаол, ташаббускор ва изланувчан ёшлар билан учрашди. Улар сафида Чинора ҳам бор эди.

У биринчи гуруҳ ногирони бўлишига қарамай, уйда таълим олаётган болалар учун

Ижтимоий ҳимоя миллий агентлиги томонидан ташкил этилган “Ўқи ва юксал” лойиҳасининг фаол иштирокчиси. Чинора имконияти чекланган болаларнинг жамиятда муносиб ўрин эгаллашига кўмаклашиб, жисмоний чекловлар катта мақсадларга ва ижтимоий етакчилиқка тўсиқ бўла олмаслигини амалда исботлаб келмоқда.

уйда олдим. Тақдир менга шундай синовни берган экан, қисматимдан рози бўлиш, ҳаётимдан нолимаслик, имконсизликдан имкон излашга ҳаракат қилиб келяпман. Мени минг машаққат билан воқия етказган, беминнат меҳр бериб, доимо ғамхўрлик қилиб келаётган бобом ва бувиимнинг бағрида маҳзун хаёлларга берилмай, бориға шуқр қилиб яшашни ўргандим.

Давлатимиз раҳбари билан учрашув эса ҳаётимдаги энг омадли, ҳеч қачон ёдимдан чиқмайдиган ва бир умрга татийдиган қувончли воқеа бўлди. Буларнинг ҳаммасини Яратганнинг менга берган инояти деб биламан. Бухорога қайтганимдан сўнг “Ягона Ватан, ягона халқ бўлиб, янги ҳаёт ва келажак яратамиз!” деган бош гоё асосида ташкил этилган Мустақиллик байрамида Бухоро вилояти ҳокими менинг “Келажак бунёдкори” медали билан тақдирланганимни айтиб, Бухоро давлат университетининг психология йўналишида давлат гранти асосида тахсил олиш имконини берувчи сертификатни топширди. Бу нафақат бир ёшнинг орузси ушлагани, балки янги Ўзбекистонда истеъдод,

матонат ва эзгу мақсад йўлида интилган ҳар бир киши доимо қўллаб-қувватланишига ёрқин исботдир.

— Небарам етти ойлик бўлиб туғилди. Чақалоқлиғидаёқ ҳаёт учун курашаётган бир пайтда касбига масъулият билан ёндашмаган табибей ҳодимасининг хатоси оиламиз учун катта зарба бўлди. Янги туғилган чақалоқларга қилинадиган, аммо эрта туғилганларга мумкин бўлмаган эмлаш амалиёти туфайли гўдаклик чоғидаёқ ногирон бўлиб қолди. — дейди Чиноранинг бувииси Нигора ая. — Уни бобоси ихкимиз қарамогимизга олдик. “Неварамизни, албатта, даволатамиз, оёққа тура-диз”, дея бағримиздан қўймадик. Қаерда яхши шифокор ёки моҳир табиб борлигини эшитсан, умид билан ўша томон йўлга чиқавердик. Олис ҳудудларда неварамнинг дардида даво излаб юрган кунларимиз жуда кўп бўлди.

ГАЗЕТАДАГИ МАТЕРИАЛЛАРНИ ЛОТИН ЁЗУВИГА АСОСЛАНГАН ЎЗБЕК АЛИФОБИДА ЎҚИШ УЧУН МАЗКУР QR-КОДНИ СКАНЕР ҚИЛИНГ.

“Янги Ўзбекистон” ва “Правда Востока” газеталари тахририяти” ДМ

МУАССИС:
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Салим ДОНИЁРОВ

Қабулхона: (71) 233-56-33
Эълолар бўлими: (71) 233-70-98

Тахририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайдиган. Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар. Газета тахририят компьютер марказида сақлалади. Газетанинг полиграфия жихатдан сифатли чоп этилишига “ШАРҚ” НМАК масъул. Босмахона телефони: (71) 233-11-07.

E-mail: info@yuz.uz
Веб-сайт: www.yuz.uz: (71) 233-47-05

Девонхона ва ишонч телефони:
(71) 233-56-60

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2020 йил 13 январда 1047-рақам билан рўйхатга олинган.

Нашр индекси — 236. Буюртма Т-846. 29305 нусхада босилди.

Ҳажми — 3 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А2. Баҳоси келишилган нархда.

Навбатчи муҳаррир: Сардор Толлибоев
Мусаҳҳих: Насиба Абдуллаева
Дизайнер: Хуриш Абдуллаев

Манзилнинг:
100060, Тошкент шаҳри,
Шаҳрисабз кўчаси, 85-уй

ЎЗА яқини — 22:50 Топширилди — 23:25